

๒๕๕. ๑๙๕๑

๗ ๖๗๕ ๗

๖. ๓

ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ปริญญานิพนธ์

ของ

นิสากร แสนเสน่ห์

๒๑ ธ.ย. ๒๕๕๓

๓๑ ๗ ๖๗๕

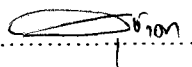
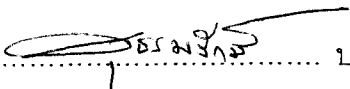
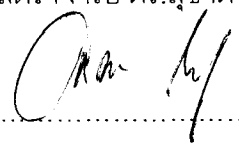
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

พฤษภาคม ๒๕๕๓

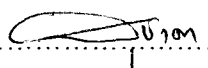
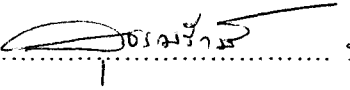
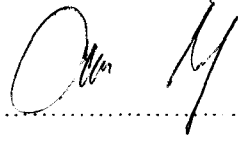
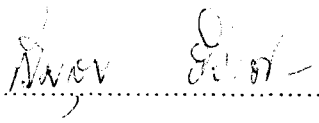
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

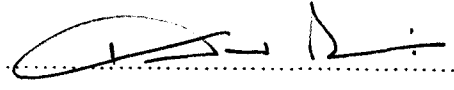
คณะกรรมการควบคุม

  ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุวรรณรักษ์)
 กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข)

คณะกรรมการสอบ

  ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุวรรณรักษ์)
 กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข)
 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)
 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัช จงส์พันธ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เลียมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 11 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุธรรมรักษ์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ และให้คำปรึกษาแนะนำที่คุณค่าอย่างยิ่ง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัย นับตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อรรณพ โพธิสุข กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลัช จงสืบพันธ์ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งได้เสียสละเวลาร่วมเป็นกรรมการสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การวิจัยนี้ได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลัช จงสืบพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร ดร.จารุวรรณ สกุลคู และ ผศ.ดร.สมาน พูแสง ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำต่าง ๆ กับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์แผนกวิชาการอุดมศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ วิชาเอกการอุดมศึกษาทุกท่าน โดยเฉพาะคุณนรินทร์ ทินกร ณ อยุธยา รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่านที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และที่ขาดเสียมิได้ขอกราบขอบพระคุณผู้ที่ให้ทุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยคือ คุณวรท และคุณกมล ศรีไพโรจน์

ขอความระลึกถึงพระคุณของ หลวงพ่อ พระครูปลัดทองใบ และคุณแม่กฤษณา แสนเสนห์ และพระคุณครู – อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน สนับสนุน และส่งเสริมทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสประสบความสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ และท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณบุคคลผู้ที่อยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จคือ คุณขวัญดี ศรีไพโรจน์ และคุณสีหวิชัย ศรีไพโรจน์ ที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดมา

นิสากร แสนเสนห์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 6
	ความสำคัญของการวิจัย 6
	ขอบเขตของการวิจัย 7
	นิยามศัพท์เฉพาะ 7
	สมมติฐานของการวิจัย 9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10
	ความหมายของการเมือง 10
	ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 11
	รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 15
	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย 21
	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 28
	ประวัติและการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี 29
3	วิธีดำเนินการวิจัย 35
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 35
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 36
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 40
	การจัดกระทำข้อมูล 40
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 42
4	การวิเคราะห์ข้อมูล 44
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 44

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย	67
วิธีดำเนินการวิจัย	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะทั่วไป	78
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	86
ประวัติย่อผู้วิจัย	99

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	41
3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นรายข้อ	45
4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นรายข้อ ...	48
5 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำแนกตามเพศ	51
6 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน	52
7 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน	53
8 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ของ ครอบครัวต่อเดือน	54
9 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดา หรือผู้ปกครอง	55
10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือ ผู้ปกครอง	56
11 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง	57
12 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา	58

13	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา	59
14	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา	60
15	การเปรียบเทียบทศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ จำแนกตามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้า ครอบครัว	61
16	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับความสนใจ ทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว	62
17	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับความสนใจ ทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว	63
18	การเปรียบเทียบทศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับความรู้ทาง การเมืองของนักศึกษา	64
19	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับความรู้ ทางการเมืองของนักศึกษา	65
20	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับความรู้ทาง การเมืองของนักศึกษา	66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	24

บทที่ 1 บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 และมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุดสำหรับใช้ปกครองประเทศ ผ่านมาแล้วรวม 15 ฉบับ จนกระทั่งวันที่ 21 ตุลาคม 2540 จึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ ที่ยึดหลักการ การปกครองที่อำนาจอสูงสุดเป็นของปวงชนชาวไทย (รัฐสภา. 2540 : 1) ตลอดระยะเวลา 67 ปีที่ผ่านมาความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทยยังไม่สมบูรณ์ มีการปฏิวัติรัฐประหารเพื่อโค่นล้มระบอบประชาธิปไตยและนำเอาระบบการปกครองแบบเผด็จการมาใช้แทนอยู่เสมอ เหตุสำคัญที่ทำให้การปฏิวัติรัฐประหารเป็นไปได้โดยง่าย โดยปราศจากการต่อต้านจากประชาชนทั่วไป ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่มิได้รับการปลูกฝังและอบรมหล่อหลอมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความศรัทธาต่อระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (สมบัติ ถาวรธัญวงศ์. 2539 ข : 1) ประเด็นที่น่าพิจารณาในการทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จในสังคม คือต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการศึกษา เป็นการเตรียมคนให้พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการของสังคมประชาธิปไตย (พระธรรมปิฎก. 2541 : 21) นอกจากนี้ ระบอบประชาธิปไตยจะมีความสมบูรณ์ได้นั้นประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและที่สำคัญคือประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง เพราะการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ถือว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นได้ (สุจิต บุญบงการ. 2534 : 38 - 39)

การเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมเป็นตัวกำหนดโครงสร้างของสังคม แต่การสอนและการวิเคราะห์เรื่องการเมืองตลอดจนการเผยแพร่ความคิดทางการเมืองค่อนข้างจะมีอย่างจำกัดในสถาบันอุดมศึกษา (ทินพันธุ์ นาคะตะ. 2538 : 140) เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการเมือง ผู้นำในสังคมและครูอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสรรค์และถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนเจตคติทางการเมืองให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ในสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในระบบการเมือง (สมาน พุฒแสง. 2541 : 1) ระบบการศึกษาในสังคมสมัยใหม่ ต้องทำให้การดำเนินการและการจัดการเรียนการสอนสามารถ

สร้างพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะที่เหมาะสม มีความสำนึกต่อสังคมและผูกพันกับการเมือง (Ponton and Gill. 1988 : 254 - 255) การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาระบบการเมืองตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง

✕ ระบบการเมืองประกอบด้วย กระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง โดยผ่านครอบครัว การศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มศาสนา กลุ่มการทำงานต่าง ๆ และสื่อมวลชน (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. 2524 : 53) ต่อจากนั้นจึงเริ่มมีการพัฒนาไปสู่การมีพื้นฐานการรับรู้และความเข้าใจ เมื่อบุคคลมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบการเมืองจะพัฒนาต่อไปเป็นความรู้สึก ความรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อระบบการเมืองซึ่งจะพัฒนาเป็นความเชื่อ และนำไปสู่การตัดสินใจเป็นผลต่อการประเมินค่าของระบบการเมืองในที่สุดท้าย จากแบบแผนดังกล่าวเรียกว่าวัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองมีลักษณะที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะคือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม (สมบัติ อารงธัญวงศ์. 2539 ก : 260 - 261 ; อ้างอิงมาจาก Almond and Verba. 1965 : 17 - 20) ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการเมือง เป็นอย่างดี จึงจะเห็นคุณค่าของความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ประเทศที่ด้อยพัฒนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ยากจนและไร้การศึกษาจึงไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับในประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือในประเทศที่กำลังพัฒนาประชาชนมีความรู้และความเข้าใจระบบการเมือง จึงตระหนักในคุณค่าและบทบาทของตน และต้องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (สมบัติ อารงธัญวงศ์. 2539 ก : 261) ✕

✓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง แสดงว่ามีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง สังคมใดมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำแสดงว่าสังคมนั้นมีระดับความเป็นประชาธิปไตยต่ำ (สมบัติ อารงธัญวงศ์. 2539 ก : 315 ; อ้างอิงมาจาก Geertz. 1963) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น สภาพแวดล้อมทางการเมือง ลักษณะชีวิตสังคม ลักษณะทางบริบท และลักษณะทางจิตวิสัย (ชลธิ์ จงสีพันธ์. 2527 : 2 - 3 ; อ้างอิงมาจาก Almond and Verba. 1965 ; Mc Closky. 1968 ; Nie and Verba. 1972 ; Milbrath and Goel. 1977) อย่างไรก็ตาม การที่จะส่งเสริมหรือพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้นั้น สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของประชาชนต้องอยู่ในระดับสูง สถานะทางเศรษฐกิจสังคม หรือที่เรียกว่า ชั้นสังคม ประกอบด้วยการศึกษา รายได้ และ

อาซิฟ ผู้ที่ได้คะแนนสูงทั้ง 3 ประเภท จึงจะถือว่า มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง จากการวิเคราะห์ข้อมูลในสหรัฐอเมริกาหลายครั้งบ่งชี้ว่า ระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้นตามระดับสถานะทางเศรษฐกิจสังคม (มานะศรี ยงเจริญ. 2523 : 80) ดังนั้นในส่วนของ การศึกษาประชาชนต้องได้รับการศึกษาดี การที่ประชาชนได้รับการศึกษาดี โอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองก็มีมาก การศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับการเมืองสูง (สมาน พูแสง. 2541 : 2) การศึกษาที่ประชาชนได้รับอย่างเป็นระบบเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาทุกระดับมีความสำคัญในตัวเอง แต่ระดับอุดมศึกษานั้นเป็นระดับที่สามารถสร้างความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งกว้างขวางในหลากหลายสาขา ความรู้ความเข้าใจตลอดจนความสำนึกต่อสังคมอย่างมีเหตุผลนั้นจะเกิดขึ้นได้มาก ถ้ากระบวนการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาสร้างให้คนรู้จักการแสวงหาความรู้ มีเจตคติ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินวิถีชีวิต และการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ (จรัส สุวรรณเวลา. 2534 : 30 - 49) นอกจากนั้นรูปแบบแนวทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาหรือกระบวนการเรียนการสอนก็ยังมีผลต่อเจตคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาอีกด้วย (ปวิณ ชำนิประศาสน์. 2529 : 55 - 56)

✓ สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันของสังคมที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับสูง เพื่อสร้าง “ทรัพยากรบุคคล” ให้กับประเทศ โดยมีภาระหน้าที่หลักในการพัฒนากำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาประเทศ รวมทั้งการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา. 2520 : 350) อย่างไรก็ตาม บัณฑิตซึ่งเป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงได้นั้น ควรจะต้องเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพดี และมีคุณสมบัติตามความต้องการของผู้จ้างงานโดยทั่วไป คือเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านความรู้ ด้านวิชาการและวิชาชีพ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย และจิตใจด้วย หน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา จึงไม่เพียงแต่การสอนนักศึกษาในด้านวิชาการ และวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และประเทศชาติอีกด้วย (สำเนา ขจรศิลป์. 2530 : 80) เมื่อพิจารณาถึงนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาสูง กลุ่มอื่น ๆ เป็นกลุ่มที่สังคมยอมรับว่าเป็นกลุ่มชนชั้นนำ (Elite) หรือเป็นปัญญาชน และเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ ในระบอบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งยังเป็นกลุ่มพลังที่สำคัญของสังคม (ชลัช จงสืบพันธ์. 2527 : 6) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

และมีการพัฒนาทางการเมืองอย่างเหมาะสมก็สามารถเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมทางการเมือง และดำรงตนอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้ดีกว่าประชากรกลุ่มอื่น

✕ จากรายงานผลการวิจัย เรื่องแนวโน้มการพัฒนาทางการเมืองของไทย ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้ใช้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533 - 2547 มีข้อเสนอแนะประเด็นเชิงนโยบายต่อการอุดมศึกษาดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : บทคัดย่อ)

1. สถาบันอุดมศึกษาควรปลูกฝังความเข้าใจและสำนึกของการเคารพประชาธิปไตย
2. สถาบันอุดมศึกษาควรเป็นแหล่งข้อมูลทางการเมืองและเผยแพร่ข้อมูลนั้นให้แก่ประชาชนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
3. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษา มีการเรียนการสอน และการวิจัยในเรื่องของสถาบันทางการเมืองทั้ง 5 คือ รัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กองทัพ และระบบราชการ เพื่อสามารถเข้าใจแนวทางการพัฒนาสถาบันเหล่านั้นได้อย่างเป็นจริง
4. ส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีหลักวิชาและสำนึกของความรับผิดชอบของนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การเข้าใจการเมือง (Political Literacy)
5. สถาบันอุดมศึกษาควรสร้างการยอมรับและเชื่อถือจากประชาชนในความเป็นอิสระ ในการมีจริยธรรมและความกล้าหาญต่อหลักวิชาของตน ที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ✕

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและบริการในชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ มากมาย บทบาทของสถาบันราชภัฏนอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ออกไปรับใช้สังคมแล้ว ยังต้องมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรม การส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่น การส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองตลอดจนการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ ความจำเป็นของสถาบันราชภัฏในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองนั้นก็คือ การส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมและต่อเนื่อง ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งมีผลกระทบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ✕

สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นสถาบันราชภัฏสถาบันหนึ่งในเขตภาคใต้ตอนบน เปิดสอนระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี 4 ปี ระดับปริญญาตรี 2 ปี และระดับบัณฑิตศึกษา

ได้ผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ออกมารับใช้สังคม และทำงานในตลาดแรงงานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดใกล้เคียงรวมกันแล้วไม่ต่ำกว่าปีละ 2,000 คน สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นซึ่งเปลี่ยนสถานภาพมาจากวิทยาลัยครู มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น รวมทั้งดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย โดยการกระตุ้นให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั่วไปที่จะต้องสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของนิสิต นักศึกษา ดังเช่นในอดีตบทบาททางการเมืองของนิสิตนักศึกษาของไทยนั้นมีการต่อต้านการปกครองแบบเผด็จการ และสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย บทบาทที่เห็นอย่างชัดเจนคือบทบาทของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยในการต่อสู้ทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา (สุจิต บุญบงการ. 2534 : 189) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษายังมีน้อยมาก และมีอยู่อย่างจำกัด ทั้ง ๆ ที่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นควรมีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และพฤติกรรมทางการเมืองอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการเมืองและการปกครองของประเทศ รวมทั้งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทและพลังสำคัญทางการเมือง มีแนวโน้มที่จะเป็นชนชั้นผู้นำ และเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารประเทศในระยะต่อไป ผู้รับผิดชอบสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และรัฐบาลจึงควรได้ตระหนักและให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง (สอรัฐ มาบุญญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิสากร แสนเสนห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2542) นอกจากนี้ ชูศักดิ์ เอกเพชร รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี และประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเห็นทำนองเดียวกัน พอสรุปได้ว่า สถาบันราชภัฏควรมีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา เพราะนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อการเมืองและการปกครองของประเทศ ทั้งนี้สถาบันราชภัฏมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง คือ ส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นนักศึกษาให้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมและต่อเนื่อง ผู้บริหารสถาบันราชภัฏควรให้นักศึกษามีโอกาสที่จะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติทางการเมืองซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในอนาคต (ชูศักดิ์ เอกเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิสากร แสนเสนห์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2542) ทั้งนี้หากสถาบันราชภัฏยังไม่มีแนวทางในการที่จะพัฒนานักศึกษาให้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเหมาะสม การปฏิบัติหรือพฤติกรรมการแสดงออกของนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังคงมีอยู่อย่างจำกัด ก็จะมีผลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของนักศึกษา ทำให้ไม่สามารถเข้าไปเป็นพลังในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ จนอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประเทศไทยต่อไป

✓ จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จึงควรหาแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี ความรู้ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย การมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ตลอดจนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแนวทางที่ดี และเหมาะสม ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อให้ได้คำตอบ อันอาจเป็นแนวทางในการนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏและการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยต่อไป -

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2. เปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา หรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่องานวิชาการ และงานกิจการนักศึกษาในการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองและสำนึกในความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในการพัฒนาเยาวชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีหรือการคงอยู่ของประชาธิปไตยของประเทศไทยอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ศึกษาอยู่ในภาคปกติ ปีการศึกษา 2542 ในสี่คณะคือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 3,615 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 รายได้ของครอบครัว แบ่งเป็น รายได้ของครอบครัวสูง รายได้ของครอบครัวปานกลาง และรายได้ของครอบครัวต่ำ

2.1.3 อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง แบ่งเป็น รับราชการ ธุรกิจ-การค้า รับจ้าง เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ

2.1.4 คณะที่ศึกษา แบ่งเป็น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิทยาการจัดการ

2.1.5 ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว แบ่งเป็น ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวในระดับสูง ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวในระดับปานกลาง และความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวในระดับต่ำ

2.1.6 ความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา แบ่งเป็น ความรู้ในระดับมาก ความรู้ในระดับปานกลาง และความรู้ในระดับน้อย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาเกี่ยวกับการไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยกันทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในวิจัยนี้ หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยถูกต้องตามกฎหมายของนักศึกษา และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลต่อกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งในระดับสถาบัน ระดับท้องถิ่น และในระดับชาติ

ที่เกี่ยวกับการไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การพูดคุยกันในทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในการวิจัยนี้ หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมต่อการเมืองของนักศึกษาในสถาบันสุราษฎร์ธานีใน 2 ด้านคือ

1.1 ทศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการวิจัยนี้ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้าน การไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยกันทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

1.2 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการวิจัยนี้ หมายถึง ระดับการประพฤติปฏิบัติของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับ การไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยกันทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

2. นักศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึง นักศึกษาของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2542 ภาคปกติ

3. รายได้ของครอบครัว ในการวิจัยนี้หมายถึง รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็น รายได้ของครอบครัวสูง รายได้ของครอบครัวปานกลาง และรายได้ของครอบครัวต่ำ

4. อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง ในการวิจัยนี้หมายถึง อาชีพของบิดา หรือผู้ปกครองของนักศึกษา จำแนกเป็น

4.1 รับราชการ หมายถึง การประกอบอาชีพเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการทหาร ตำรวจ ข้าราชการบำนาญ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

4.2 ธุรกิจ-การค้า หมายถึง การประกอบอาชีพในฐานะนักธุรกิจ ประกอบอาชีพส่วนตัวและค้าขาย

4.3 รับจ้าง หมายถึง การประกอบอาชีพรับจ้างทุกชนิด

4.4 เกษตรกรรม หมายถึง การประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา และทำสวน ซึ่งมีผลผลิตทางเกษตรเพื่อหาเลี้ยงชีพ

4.5 อาชีพอื่น ๆ หมายถึง อาชีพอื่นนอกเหนือจากอาชีพรับราชการ ธุรกิจ-การค้า รับจ้าง และเกษตรกรรม ได้แก่ แม่บ้าน พ่อบ้าน และว่างงาน

5. คณะที่ศึกษา ในการวิจัยนี้หมายถึง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิทยาการจัดการ

6. ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว ในวิจัยนี้หมายถึง ระดับความสนใจทางการเมืองของบุคคลที่เป็นหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษาซึ่งพิจารณาได้จากการติดตามข่าวสารทางการเมืองทางหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ การพูดคุยกับผู้อื่นทางการเมือง การไปฟังการหาเสียงเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการเป็นหัวคะแนน

7. ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ในวิจัยนี้ หมายถึง ความรู้ทางด้านการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ตลอดจนการเลือกตั้งในระบบใหม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษายายและนักศึกษาน้อง มีทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

2. นักศึกษาในครอบครัวที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีบิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

4. นักศึกษาที่ศึกษาต่างคณะกัน มีทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

5. นักศึกษาในครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองต่างกัน มีทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

6. นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองต่างกัน มีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับ โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ ตอนที่หนึ่งกล่าวถึง ความหมายของการเมือง ตอนที่สองกล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตอนที่สามกล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตอนที่สี่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย ตอนที่ห้ากล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และตอนที่หก กล่าวถึง ประวัติและการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ความหมายของการเมือง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายคำว่า “การเมือง” ว่า (1) งานที่เกี่ยวข้องกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่ วิชาว่าด้วยรัฐและการดำเนินการแห่งรัฐ (2) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่ การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ (3) กิจการอำนาจการหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ตำแหน่งที่มีหน้าที่อำนาจการ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน

ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529 : 181) ให้ความหมายของการเมืองอย่างแคบ ๆ ว่า การเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และมีขอบเขตจำกัด จึงมักเชื่อมโยงกิจกรรมที่เรียกว่า การเมืองกับสถาบันทางการเมือง เช่น กลุ่มอิทธิพลพรรคการเมือง รัฐสภา คณะรัฐบาล ระบบราชการ คณะทหาร การเลือกตั้ง ขบวนการปฏิวัติ ดังนั้นกิจกรรมที่เป็นการเมืองจึงเน้นที่แหล่งที่มีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้น ในความหมายอย่างกว้าง ๆ การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไป และมีอยู่อย่างกว้างขวาง เห็นได้ว่าการเมืองเป็นปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ทางสังคม นอกจากการเมืองจะมีอยู่ในสถาบันทางการเมืองแล้วปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในครอบครัว ชุมชนขนาดเล็ก สโมสร โรงงานเหล่านี้ก็มีลักษณะที่เรียกว่ากิจกรรมทางการเมืองได้ แนวทางนี้จึงเน้นไปในกระบวนการ (Process) ของกิจกรรม ดังนั้นการเมืองย่อมมีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่งที่มนุษย์มารวมกันอยู่เป็นหน่วยการปกครอง ซึ่งเราอาจจะกล่าวเป็นหลักเบื้องต้นได้ว่าที่ใดมีการปกครองที่นั่นย่อมมีการเมือง

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ (2530 : 107 - 112) ได้ให้ความหมายของ “การเมือง” ว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ สังคมมีแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับ

กิจกรรมหรือความสัมพันธ์ทางอำนาจ เช่น แบบแผนที่กำหนดว่าใครเป็นผู้มีอำนาจ การที่จะได้อำนาจมีกฎเกณฑ์วิธีการอย่างไร มีการแบ่งสรรอำนาจกันอย่างไร มีวิธีการ และขอบเขตในการใช้อำนาจอย่างไร รวมทั้งแบบแผนในการสืบทอดหรือเปลี่ยนแปลงอำนาจ แบบแผนเหล่านี้เรียกว่าสถาบันการเมือง นักสังคมวิทยาถือว่า สถาบันการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบสังคมในฐานะเป็นวิธีการควบคุมทางสังคมอย่างเป็นทางการ และนอกจากนี้ยังให้ความหมายของคำว่า “กระบวนการทางการเมือง” ว่าหมายถึง ขั้นตอน วิธีการ และระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตเปลี่ยนแปลงอำนาจและการใช้อำนาจทางการเมือง การผลิตเปลี่ยนแปลงอำนาจเกิดขึ้นได้หลายทาง เช่น โดยการใช้กำลังยึดอำนาจโดยการฆาตกรรม หรือโดยการเลือกตั้ง การใช้อำนาจก็อาจกระทำได้โดยการสั่งการโดยผู้ปกครองกุมอำนาจเด็ดขาดเพียงผู้เดียว หรือโดยการปรึกษาหารือ และตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม หรือคณะบุคคลหลายฝ่าย หรือโดยการตัดสินใจด้วยมติมหาชน

ทั้งนี้ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2531 : 6 - 7) สรุปว่า การเมืองมีความหมาย 2 แนวทาง คือ

1. การเมืองเป็นกิจกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและมีขอบเขตจำกัด ซึ่งเป็นการมองการเมืองในมุมแคบ ซึ่งมักจะเชื่อมโยงกิจกรรมที่เรียกว่าการเมืองกับสถาบันทางการเมือง เช่น กลุ่มอิทธิพล พรรคการเมือง รัฐสภา คณะรัฐบาล ระบบราชการ คณะทหาร การเลือกตั้ง ขบวนการปฏิวัติ เป็นต้น
2. การเมืองเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั่วไปมีอยู่อย่างกว้างขวาง แนวทางนี้เห็นว่าการเมืองเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นจึงมีขอบเขตที่กว้างไกล นอกจากการเมืองจะมีอยู่ในสถาบันทางการเมืองแล้ว ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในครอบครัวชุมชนขนาดเล็ก สโมสร โรงงาน ก็มีลักษณะที่เรียกว่ากิจกรรมทางการเมืองได้

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักรัฐศาสตร์หลายคนได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันไปตามจุดเน้นของแต่ละคน

มิลเบรธ และโกเอล (Milbrath and Goel. 1977 : 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมว่า หมายถึงกิจกรรมทั้งหลายของประชาชนแต่ละคนที่ต้องการผลักดันหรือยอมรับสนับสนุนรัฐบาลและการเมืองของประเทศ

ซึ่งไม่เพียงแต่รวมบทบาทอันเข้มข้นในการผลักดันให้เกิดผลทางการเมืองที่ต้องการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกิจกรรมที่ยอมรับสนับสนุนอย่างมีพิธีการอีกด้วย โดยปกติประชาชนจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับรัฐบาลของตนได้หลายรูปแบบ บางคนที่ยอมรับนับถือรัฐบาลของตนก็จะแสดงออก โดยการประพฤติกรรมตัวเองไปตามคำสั่งหรือข้อเรียกร้องของรัฐบาล บางคนที่ไม่เห็นด้วยก็พยายามที่จะผลักดันแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงเสียใหม่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีทั้งที่ต่อต้าน เช่น เดินขบวนประท้วง การก่อการจลาจล เป็นต้น และทั้งที่สนับสนุน เช่น การให้ความร่วมมือกับทางการในการเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร เป็นต้น

ส่วนแมกคลอสกี (McClosky. 1968 : 252) และโรเบิร์ต (Robert. 1971 : 145) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองสอดคล้องกันว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ โดยการสมัครใจ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรงหรือทางอ้อม ในการเลือกผู้ทำหน้าที่ปกครองประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การอภิปรายทางการเมืองหรือร่วมฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาค การติดต่อกับสมาชิก และทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง เช่น ความเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ นอกจากนี้ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง อาจพิจารณาได้จากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกการเมืองอย่างเป็นทางการ ลงคะแนนเสียงตามบัญชี การกล่าวสุนทรพจน์ การเขียน การรณรงค์หาเสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การเป็นทหาร การเสียภาษีและหน้าที่ด้านตุลาการ ส่วนไน และเวอร์บา (Nie and Verba. 1975 : 1) ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองก็คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประชาชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์โดยตรงมากหรือน้อย ในการมีอิทธิพลต่อรัฐบาลทั้งในการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล หรือการกระทำที่กำลังดำเนินอยู่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาลโดยเน้นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมของพลเมืองเฉพาะบุคคล รวมทั้งผู้ที่เชื้อชาติออกกฎเกณฑ์ แต่เขามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอาชีพ ซึ่งจะรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง และพวกเขาคือหัวคะแนน
2. เป็นกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกของรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

3. การเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการกระทำกิจกรรม ใน และเวอร์บิก กำหนดกรอบของ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ไว้เฉพาะกิจกรรมทางการเมืองตามกฎหมายเท่านั้น

นอกจากนี้ ยาดาฟ (Yadav. 1980 : 87) และไวท์ (White. 1982 : 18) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในอีกลักษณะหนึ่งและสอดคล้องกันดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจ และสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับ ซึ่งกระบวนการความร่วมมือของประชาชนนั้นต้องมีความรู้สึก 4 มิติด้วยกันคือ มิติที่หนึ่งคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่สองคือการมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติตามที่ตัดสินใจ มิติที่สาม คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มิติที่สี่คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนนักการศึกษาและนักรัฐศาสตร์ของไทยได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนดังต่อไปนี้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526 : 25) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ของการพัฒนาชุมชนที่จะนำประชาชนให้เกิดความศรัทธาในตัวเอง (Self-Reliance) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-Confidence) และความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) และยังเน้นการดำเนินงานต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถ และประสิทธิภาพในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

✓ ปรัชญา เวสารัชช์ (2528 : 3 - 5) ขยายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผนดำเนินโครงการ และการแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

3. การมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากร เพื่อการพัฒนากับประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนลงแรงดังกล่าว

4. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างของการบริหาร รวมทั้งลักษณะทางเศรษฐกิจของประชากรการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเพื่อประโยชน์ของประเทศ

ชัช ชลิต จงสืบพันธ์ (2527 : 12) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า หมายถึง ลักษณะการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในระบบการเมือง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารประเทศ การกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ รวมทั้งการกระทำต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน ส่วนอัครพงษ์ มณีภาค (2535 : 12) ให้นิยามเชิงปฏิบัติการว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีเงื่อนไข 3 ประการ คือ มองเห็นปัญหาของตนในเรื่องนั้น มองเห็นผลประโยชน์ของตนที่เสียหายหรือได้รับไม่ตรงกับความต้องการ และมองเห็นว่าการเข้าไปจัดการกับเรื่องนั้นทำให้ตนได้รับประโยชน์จากเรื่องนั้นตามที่ตนต้องการมากขึ้น และจรรยา สุภาพ (2526 : 333) ก็ให้ความหมายที่สอดคล้องกันคือ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในเรื่องของการกำหนดนโยบายการตัดสินใจ และกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลในทางการเมืองหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในคณะรัฐบาล เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2538 : 32) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า เป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง คือเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดระดับความเป็นประชาธิปไตย และมีเป้าหมายสำคัญคือ

1. การกำหนดตัวผู้ปกครอง
2. การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล
3. การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล
4. การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง

นอกจากนี้ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2539 ข : 32) ยังได้ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ที่เกิดจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่าและความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้เพื่อควบคุม กำกับ และตรวจสอบให้ผู้ปกครองทำการปกครองเพื่อสนองตอบความต้องการของ

ประชาชน

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษา และจำแนกไว้หลายรูปแบบด้วยกัน มีทั้งความแตกต่าง และคล้ายคลึง ตามแต่ทัศนะของแต่ละท่าน ซึ่งพอจะจำแนกได้ดังนี้

มิลแบรธ (Milbrath. 1971 : 12 - 16) จำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ 6 รูปแบบ ดังนี้

1. การเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นรูปแบบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แยกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง แต่รวมได้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรักชาติ ซึ่งจะแสดงออกโดยการเคารพธงชาติ การเสียภาษี การเคารพกฎหมาย และการสนับสนุนประเทศ ให้ต่อต้านสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นการแสดงถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตนที่มีต่อระบบการเมือง จึงเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเชื่อได้ว่าทำให้เกิดความแตกต่างที่สำคัญต่อผลผลิตทางการเมือง โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคม และวิธีการดำรงในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน นอกจากนี้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ไม่ต้องการสื่อสารข่าวสาร และแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ

2. การเป็นเจ้าหน้าที่พรรค และเจ้าหน้าที่ที่รณรงค์หาเสียง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ หมายถึง การเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้ง และในการเลือกตั้ง ขอบเขตของกิจกรรมนี้ได้แก่ การมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียง บริจาคเงินช่วยเหลือพรรคหรือผู้สมัคร ชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง แก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง และการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐจากการศึกษายังพบว่าผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีน้อยมากในประเทศสหรัฐอเมริกา มีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้น เนื่องจาก การเข้าร่วมในกิจกรรมกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัว และความสนใจอย่างแท้จริง

พวกที่เข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ใน “พวกนักสู้” (Gladiators)

3. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ขอบเขตของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้แก่ การร่วมมือกันขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับสังคม การเป็นสมาชิกที่มีความกระตือรือร้นขององค์การที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการสาธารณะอื่น ๆ และติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีลักษณะคล้ายกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงและมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนเช่นเดียวกัน ที่แตกต่างกันคือ “ผู้มีบทบาทในชุมชน” มีความเกี่ยวข้องทั้งพรรคและการรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าผู้มีบทบาทในพรรคการเมือง

4. การติดต่อกับทางราชการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะรูปแบบนี้เป็นเรื่องเฉพาะ เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษี การทำถนน โรงเรียน การตรวจสอบความมั่นคงทางสังคม เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้มีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวนี้เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง

5. เป็นผู้ประท้วง กิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือก่อให้เกิดการจลาจล (กระทำเมื่อจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณชน ถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง การเข้าร่วมกับกลุ่มประท้วงรัฐบาล และปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม เป็นต้น

6. เป็นผู้สื่อข่าว การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะรูปแบบ “ผู้สื่อข่าว” มีกิจกรรมดังนี้คือ การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการเมือง การส่งจดหมายสนับสนุนผู้นำเมื่อเขาทำดี การเข้าร่วมถกปัญหาการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการ และการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ กิจกรรมแต่ละอย่างต้องการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันในกลุ่ม ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของ “ผู้สื่อข่าว” มักเป็นผู้มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจการเมืองมากด้วย “ผู้สื่อข่าวทางการเมือง” จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่า “พวกเจ้าหน้าที่ของพรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง

แม็กสแตค และ สคอตเทน (Magstadt and Schotten. 1988 : 249 - 252) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมี 2 แบบ คือ แบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและแบบที่ไม่ถูกต้องตาม

กฎหมาย

แบบที่ถูกต้องตามกฎหมายแยกออกเป็น 4 ประเภท คือ (Conway. 1986 : 10)

1. การมีส่วนร่วมตามประเพณีนิยมหรือปฏิบัติกันทั่วไป เช่น การเข้าร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเฝ้าดูผู้สมัครทางโทรทัศน์ การติดสติ๊กเกอร์พรรคการเมือง

2. การมีส่วนร่วมในองค์กรทางการเมือง เป็นพวกนักเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ยอมอุทิศเวลาและเงินสนับสนุนพรรคการเมือง หรือองค์กรที่ตนเลือก อาสาสมัครรณรงค์หาเสียงให้ผู้สมัครของพรรค

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะเป็นอาชีพเป็นพวกที่ทำงานอยู่กับองค์กรทางการเมือง เช่น เจ้าหน้าที่พรรค ผู้ประสานงาน พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ทางการเมือง นักกฎหมายขององค์กร

4. การมีส่วนร่วมเป็นกรณีพิเศษหรือไม่เป็นไปตามปกติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย แต่คนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งประเด็นนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละประเทศ สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศซึ่งคนส่วนใหญ่ให้ความเคารพกฎหมายและควมมีระเบียบวินัย ไม่ให้ความสำคัญต่อการประท้วงและการเดินขบวน หลังคดีวอเตอร์เกตเมื่อปี ค.ศ. 1974 ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อรัฐบาลอย่างหนัก แต่มีประชาชนเพียงร้อยละ 8 เท่านั้นที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น การไปเข้าร่วมฟังการแถลงข่าวเข้าร่วมการเดินขบวนเพื่อต่อต้านรัฐบาล

แบบที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หมายถึง พวกที่มักกระทำการขัดขึ้นคำสั่งหรืออำนาจรัฐต่อต้านกฎหมายบางอย่าง การก่อการร้าย การโค่นล้มรัฐบาล และการปลุกระดม เป็นต้น

เวอร์บา และคนอื่น ๆ (Verba and others. 1978 : 73) แยกการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Voting)
2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign Activity)
3. กิจกรรมเพื่อชุมชน (Communal Activity)
4. การติดต่อทางการเมือง (Particularised Contacts)

ไน และ เวอร์บา (Nie and Verba. 1975 : 9 - 12) ได้จำแนกรูปแบบและกิจกรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบนี้ หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ เพราะทำให้ผู้นำ จำเป็นต้องปรับปรุงนโยบาย

เพื่อคะแนนเสียงของตน แต่ละคะแนนเสียงดังกล่าว คือความเห็นเกี่ยวกับความชื่นชอบของพลเมืองที่มีต่อผู้นำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงการลงคะแนนเสียงจากผู้สมัครคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งเท่านั้น มิได้แสดงความชื่นชอบเป็นพิเศษ สำหรับขอบเขตของผลผลิต (ของการเลือกตั้ง) นั้นกว้างขวางมาก และมีอิทธิพลเหนือพลเมืองทั้งหมด เพราะการรวมความชื่นชอบของพลเมืองและแรงกดดัน ทำให้คะแนนเสียงเป็นเสมือนอาวุธที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาล นอกจากนั้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีความแตกต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ คือต้องการความริเริ่มเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งตามปกติ กิจกรรมของการลงคะแนนเสียงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในการเลือกตั้งระดับชาติ ระดับรัฐ และระดับท้องถิ่น

2. กิจกรรมการรณรงค์หาเสียง รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบนี้หมายถึง การที่พลเมืองมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น ทำให้สามารถเพิ่มอิทธิพลเหนือผลการเลือกตั้งได้ โดยการกำหนดคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งไว้ก่อน และมีอิทธิพลต่อผู้นำได้เช่นเดียวกับกิจกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผลผลิตของการรณรงค์หาเสียงนำพลเมืองไปสู่ความขัดแย้งได้ และกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ยาก และต้องการความคิดริเริ่มมากกว่าการลงคะแนนเสียง สำหรับขอบเขตของกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อพรรคการเมือง การร่วมประชุมทางการเมือง การบริจาคเงินให้พรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกของสโมสรทางการเมือง

3. การติดต่อขั้นต้นของพรรคการเมือง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้หมายถึงการติดต่อเผชิญหน้าของบุคคลที่มีต่อรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งเป็นการกระทำตามลำพัง โดยตัดสินใจเกี่ยวกับเวลา เป้าหมาย และเนื้อหาสาระของการเข้ามามีส่วนร่วม การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ สามารถคาดหวังผลประโยชน์ได้มาก เนื่องจากบุคคลสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะติดต่อ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ภายใต้สภาพแวดล้อมนั้น ๆ แต่ในด้านอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของคนจำนวนน้อย กิจกรรมดังกล่าวมักไม่มีความขัดแย้งโดยตรงกับกลุ่มบุคคลอื่น ๆ และต้องการความคิดริเริ่มค่อนข้างมากขอบเขตของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเกี่ยวกับปัญหาเฉพาะ เช่น ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษในเรื่องปัญหาสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม หรือการบริหารงานของรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

4. กิจกรรมที่ร่วมมือกัน รูปแบบลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้คือการกระทำร่วมกันเป็นกลุ่มหรือกลุ่มองค์กรในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการเมืองและสังคม เพื่อที่จะมี

อิทธิพลเหนือการดำเนินงานของรัฐบาล การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ และอาจเกี่ยวกับปัญหาใดของกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้ อาจเป็นการกระทำร่วมกันในกิจกรรมภายในองค์กร ซึ่งเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อรัฐบาลมากกว่ารูปแบบในข้อที่ 3 เนื่องจากมีคนจำนวนมากเข้าร่วมและอาจมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มได้ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ต้องการความคิดริเริ่มบางอย่าง เช่นกัน ขอบเขตของกิจกรรมที่ร่วมมือกันนี้ คือการทำงานร่วมมือกับคนอื่น ๆ เกี่ยวกับปัญหาท้องถิ่น การตั้งกลุ่มทำงานเพื่อท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาชุมชน การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นร่วมกับคนอื่น ๆ การติดต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษร่วมกับคนอื่น ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับสังคม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นระดับพิเศษเกี่ยวกับปัญหาสังคม

๑ สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2538 : 32) ได้นำแนวคิดของ มิลแบรธ (Milbrath) เกี่ยวกับพฤติกรรม หรือรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากล่าวถึงว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นมีลักษณะสะสม (Accumulation) และเป็นลำดับขั้น (Hierarchy) ตั้งแต่ระดับต่ำไปสูงดังนี้

1. การแสดงความสนใจต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมือง
2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. การริเริ่มพูดคุยทางการเมือง
4. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน
5. การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน
6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
7. การบริจาคเงินสนับสนุนการเมือง
8. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
12. การระดมเงินทุนสำหรับพรรค
13. การเข้าแข่งขันทางการเมือง
14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการชุมนุมประท้วง ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เจริญแล้วทั่วโลก หรือแม้กระทั่งใน

ประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา การรวมตัวกันต่อต้านหรือติดต่อสัมพันธ์กัน การริเริ่มใด ๆ ของประชาชน การเดินขบวนกลายเป็นมาตรฐานส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางการเมือง ในสังคมประชาธิปไตยแบบพหุนิยมสมัยใหม่ (Kaase and Newton. 1995 : 50)

ชลัช จงสีพันธ์ (2527 : 16) แยกรูปแบบหรือประเภทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 6 ด้าน คือ

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
2. การเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง และการรณรงค์หาเสียง
3. การมีบทบาทในชุมชน
4. การติดต่อกับทางราชการ
5. การประท้วง
6. การสื่อสารทางการเมือง

ส่วน ชีรีชท์ ไอสธานนท์ (2534 : 88) กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. ความสำนึกและความสนใจในการเมือง เช่น ร่วมประชุมคัดค้านสิ่งที่ไม่เป็นธรรม ฟังคำปราศรัยของนักการเมือง ร่วมแสดงความเห็น สนับสนุน คัดค้านประเด็นปัญหาต่าง ๆ
2. มองเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและพรรคการเมือง เช่น โดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนน บริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
3. มองเห็นความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ และสนใจที่จะเข้าร่วมในขบวนการกลุ่มผลประโยชน์ เช่น การจัดตั้งกลุ่มเพื่อปกป้องสิทธิของตนเอง

สรุปได้ว่าการจำแนกพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น นอกจากจะจัดแบ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวแล้วยังสามารถจัดลำดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อแสดงระดับของพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งจะแตกต่างกันออกไป ความแตกต่างทางด้านภูมิหลัง เช่น การศึกษา ครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคมของบุคคลย่อมมีส่วนกำหนดให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกัน ตลอดจนความถี่หรือความเข้มข้นของกิจกรรมก็อาจไม่เหมือนกัน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย

นักศึกษาไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการชุมนุมเรียกร้องประท้วงการปกครองที่ไม่เป็นธรรมมานาน นับตั้งแต่ก่อนที่ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม ต่อมาจนถึงการประท้วงที่รุนแรงก็คือ การขับไล่ จอมพลถนอม กิตติขจร และบริวารออกนอกประเทศเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 (กนก วงษ์ตระหง่าน. 2528 : 439) การต่อสู้เรียกร้องของนักศึกษามักได้รับการสนับสนุนจากประชาชนโดยเฉพาะช่วงก่อน 6 ตุลาคม 2519 เพราะนักศึกษาแสดงให้เห็นว่ายืนอยู่เคียงข้างประชาชน เป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ของชาติและที่สำคัญคือ การต่อต้านเผด็จการ (อัครพงษ์ มณีภาค. 2535 : 1 - 4)

สุจิต บุญบงการ (2534 : 189 - 199) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทยว่า ช่วง 14 ตุลาคม 2516 ถึงก่อน 6 ตุลาคม 2519 นั้นบทบาทของนักศึกษาถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ในการต่อสู้ทางการเมืองเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของการต่อสู้ของนักศึกษาเพื่อประชาธิปไตย แต่นับตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา บทบาทของนักศึกษาส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อัครพงษ์ มณีภาค (2535 : 4) ที่กล่าวว่า จากการวิเคราะห์บทบาทของนักศึกษาในปัจจุบันพบว่า ได้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินบทบาทของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยิ่งขึ้นโดยไม่ได้เป็นตัวนำหรือหัวหอกในการเปลี่ยนแปลงเหมือนสมัยก่อน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพเงื่อนไขทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป บทบาททางการเมืองของนักศึกษาจึงเปลี่ยนจากการเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมาเป็นผู้คอยสนับสนุน หรือกระตุ้นให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้หันมาสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ไข นอกจากนี้นักศึกษายังมีความระมัดระวังรอบคอบมากขึ้นในการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง

ลิขิต วีรเวทิน (2539 : 136) กล่าวถึงบทบาทนิสิตนักศึกษาในฐานะปัญญาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยระหว่าง พ.ศ. 2512 - พ.ศ. 2516 ว่านิสิตนักศึกษาได้มีกิจกรรมร่วมกันโดยไปสังเกตการเลือกตั้งทั่วไปก่อนแล้วรวมตัวกันเป็นศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยขึ้น ได้ทดลองทำกิจกรรมซึ่งมีสิทธิธรรมและการได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนคือ การประท้วงการขึ้นค่ารถเมล์จาก 50 สตางค์ เป็น 75 สตางค์ การรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น และการประท้วงประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 299 เกี่ยวกับอำนาจอิสระของอำนาจศาล จากการรวมตัวซึ่งประสบความสำเร็จนี้ทำให้ศูนย์กลางนิสิต

นักศึกษามีความเชื่อมั่นมากขึ้น เข้าใจและตระหนักถึงศักยภาพอำนาจของตนจึงได้หันเหจากการต่อต้าน ประท้วงประเด็นเล็ก ๆ มาเป็นการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การต่อสู้ทางการเมืองในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

ปราโมทย์ สันตยากร (2523 : 67) จำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทยเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. การต่อต้านการรุกรานของต่างชาติ เช่น การต่อต้านฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ. 2483 การคัดค้านศาลยุติธรรมระหว่างประเทศกรณีเขาพระวิหารเมื่อ พ.ศ.2507 การต่อต้านอิทธิพลทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ. 2513 การต่อต้านการคุกคามของเวียดนามเมื่อ พ.ศ.2522
2. การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและความเป็นธรรมในสังคม เช่น การคัดค้านการเลือกตั้งสกปรกใน พ.ศ.2500 ต่อต้านการละเมิดอำนาจศาลโดยคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 299 เมื่อ พ.ศ.2515 การคัดค้านการขับไล่ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 9 คน เพราะเผยแพร่สิ่งพิมพ์เปรียบเปรยโจมตีอายุราชการของจอมพลถนอม กิตติขจร เมื่อ พ.ศ.2516 การเรียกร้องรัฐธรรมนูญเมื่อ พ.ศ.2516 และการเข้าร่วมการปฏิวัติกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ.2519
3. การพิทักษ์ผลประโยชน์และความชอบธรรมในมหาวิทยาลัย เช่น การเรียกร้องมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คืนจากทหารเมื่อ พ.ศ.2492 การต่อต้านการคอร์รัปชันในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2513 และการต่อต้านนักเรียนนายเรืออากาศใช้สิทธิพิเศษเข้าเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ.2513

ปวิณ ชำนิประศาสน์ (2529 : 141) ศึกษาความสอดคล้องระหว่างหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติของนิสิตบัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตปริญญาโทไม่มีความสอดคล้องระหว่างหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย นิสิตมีทัศนคติสนับสนุนหลักการที่เป็นประชาธิปไตยในระดับสูง โดยอายุมีอิทธิพลต่อการสนับสนุนซึ่งหลักการที่เป็นประชาธิปไตย และนิสิตมีทัศนคติที่สนับสนุนต่อการประพฤติปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทยนับแต่อดีตมาอาจกล่าวได้ว่ามีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองพอสมควร หากจะลำดับเหตุการณ์หรือกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ยุติธรรมเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2500 สมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ยังเป็นนายกรัฐมนตรี และถูก

กล่าวหาว่าใช้วิธีการสกปรกทำให้ฝ่ายรัฐบาลคือ พรรคนักศึกษาได้รับเลือกตั้งมากที่สุด (นิตยา กิจกำแหง. 2526 : 54)

2. การก่อตั้งศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513 เป็นการเริ่มต้นการจัดองค์กรของนักศึกษาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ และส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเวลาต่อมา

3. การชุมนุมประท้วงกรณีที่ทหารได้นำเครื่องบินของกองทัพไปเที่ยวล่าสัตว์ที่ทุ่งใหญ่นเรศวร เมื่อเดือนมิถุนายน 2516 จนมีข่าวปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์ นักศึกษาจึงได้ชุมนุมประท้วง และนายศักดิ์ ฝาสุกนิรันดร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ลบชื่อนักศึกษา รามคำแหงที่เกี่ยวข้องกับการประท้วงออก 9 คน แต่ในที่สุดเมื่อถูกประท้วงก็ได้รับอนุญาตให้เข้าเรียนต่อตามปกติ (กนก วงษ์ตระหง่าน. 2528 : 438)

4. การชุมนุมประท้วงขับไล่ จอมพลถนอม กิตติขจร และบริวาร เมื่อ 13 - 15 ตุลาคม 2516 หรือที่เรียกกันว่า วันมหาวิปโยค จนเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย โดยเหตุการณ์ครั้งนี้ถือว่าเป็นชัยชนะครั้งสำคัญ เป็นการแสดงบทบาทที่ดีที่สุดของนักศึกษา (สุจิต บุญบงการ. 2534 : 189 - 190)

5. การชุมนุมประท้วงการกลับมาของ จอมพลถนอม กิตติขจร และบริวาร (กนก วงษ์ตระหง่าน. 2528 : 443 - 444) ตลอดจนการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เมื่อตุลาคม 2519 จนเป็นเหตุให้เกิดการปฏิวัติโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินทำให้มีการเสียเลือดเสียเนื้อนักศึกษาในการชุมนุมมาก และมีส่วนผลักดันให้นักศึกษาหนีเข้าป่าในเวลาต่อมา (ระหว่าง พ.ศ. 2519 - 2521)

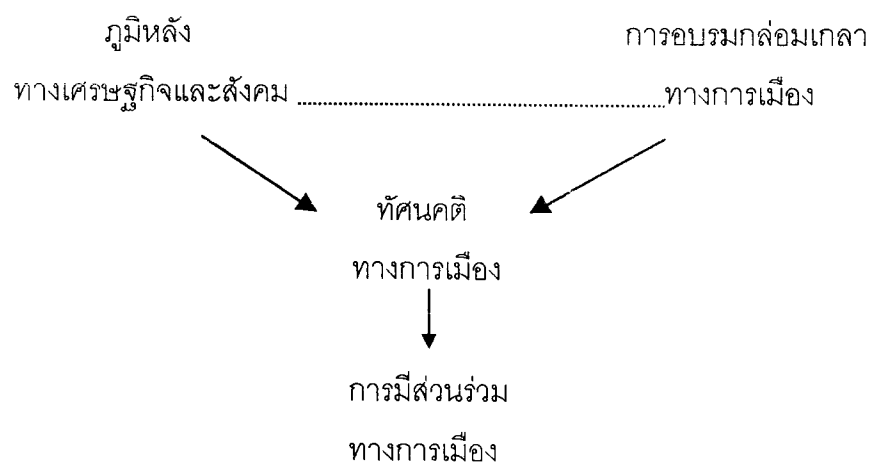
6. การชุมนุมประท้วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา คราประยูร เมื่อเดือนพฤษภาคม 2535 จนกลายเป็นเหตุการณ์นองเลือดครั้งใหญ่อีกครั้ง ถึงแม้ว่านักศึกษาไม่ใช่แนวหน้าหรือผู้นำในการประท้วงอย่างชัดเจน เพราะส่วนมากเป็นผู้ทำงาน เป็นนักธุรกิจ (เอนก เหล่าธรรมทัศน์. 2536) แต่นักศึกษาก็เป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การชุมนุมประท้วงประสบความสำเร็จ

นอกเหนือจากได้มีการศึกษาบทบาทและกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในอดีตแล้ว ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2525 : 9) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วยความเข้าใจทางการเมืองหมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย และบทบาทของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิถีประชาธิปไตย เจตคติทางการเมืองและพฤติกรรมที่แสดงออกด้านการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับความกระตือรือร้น

สนใจกิจกรรมทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีระดับค่อนข้างสูง
2. ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เจตคติทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ เจตคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา แตกต่างไปจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. สิ่งแวดล้อมมีผลต่อความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. เมื่อทั้ง 3 ตัวแปรคือ เพศ ชั้นปี สาขาวิชา มาร่วมกัน สามารถทำนายความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และ รอส พรียเซีย (Sinsawasdi and Prizzia. 2517 : 122) ได้เสนอแบบจำลอง (Model) สำหรับวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเสนอแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แบบแผนของความสัมพันธระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากความสัมพันธ์ในแบบแผนข้างต้นนี้ การจะวิเคราะห์ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เข้าใจอย่างละเอียดชัดเจนนั้น จะต้องพิจารณาทั้งสภาพทางสังคมและการเมืองรวมทั้งพื้นฐานทางด้านจิตใจและบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลในระบบการเมืองนั้นด้วย ในด้านสภาพแวดล้อมทางการเมืองอาจต้องพิจารณาถึงระบบการเมืองของประเทศนั้น ๆ ว่าเป็นแบบใด กลุ่มต่าง ๆ ทางสังคมที่จะทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองแก่สมาชิกรุ่นใหม่ในสังคมมีบทบาทมากน้อยต่างกันอย่างไรบ้าง เพราะกลุ่มเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและการปลูกฝังทัศนคติ และความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละบุคคลอีกทีหนึ่ง นอกจากนี้ลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ สถานะทางเศรษฐกิจ ชนชั้นทางสังคม ระดับการศึกษา รวมทั้งบุคลิกภาพและนิสัยใจคอก็ล้วนแต่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนเราทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับมานะศรี ยงเจริญ (2523) ได้กล่าวถึง ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ผลิตพฤติกรรมของแต่ละบุคคลนั้นมี 4 ประการ คือความเชื่อขั้นมูลฐาน ทัศนคติ ความต้องการทางสวัสดิการและจิตวิทยา และบุคลิกภาพ ประกอบกันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ ประกอบกับสภาพแวดล้อมขณะที่รับรู้ความรู้สึก ช่วยก่อให้เกิดการตัดสินใจกระทำพฤติกรรม จากรูปแบบพฤติกรรมตามโครงสร้างนี้จะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเนื่องจากพฤติกรรมปัจจุบันนั้นจะสะท้อนกลับและมีผลกระทบต่อกิจกรรมในอนาคตด้วย โดยเฉพาะอิทธิพลจากกระบวนการเรียนรู้ ผลการศึกษาของมานะศรี ยงเจริญ (2523 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

1. นักศึกษาชายเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิงทุกกลุ่มกิจกรรม
2. นักศึกษาอายุมากเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยในกิจกรรมการประท้วงและการลงคะแนนเสียง
3. นักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2519 มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาในปีการศึกษา 2520 ในด้านการประท้วงและการลงคะแนนเสียง
4. นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมสายอาชีพมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมสายสามัญในกิจกรรมด้านการประท้วง การมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและทำงานให้พรรคและการสืบทอดทางการเมือง
5. นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพรับราชการ มีส่วนเข้าร่วมทางการเมืองน้อยกว่ากลุ่มที่มีบิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ ในกิจกรรมด้านการประท้วงและการมีบทบาทในชุมชน

6. นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายสูงเข้าร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีค่าใช้จ่ายต่ำในกิจกรรมการประท้วง การรณรงค์หาเสียงและทำงานให้พรรคและการสื่อสารทางการเมือง

7. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรด้านการมีที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือต่างจังหวัดกับการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทุกประเภท

8. นักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองระดับสูงเข้าร่วมในทางการเมืองมากกว่านักศึกษาที่มีความรู้ทางการเมืองระดับต่ำในกลุ่มของกิจกรรมด้านการมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและทำงานให้พรรค การสื่อสารทางการเมืองและการลงคะแนนเสียง

9. นักศึกษาที่มีระดับความสำนึกทางการเมืองสูงเข้าร่วมในทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีความสำนึกทางการเมืองต่ำในกิจกรรมด้านการประท้วง การรณรงค์หาเสียงและทำงานให้พรรค การลงคะแนนเสียง

สมาน พูแสง (2541 : 100) ศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบนพบว่า

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ซึ่งความตั้งใจดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและกลุ่มอ้างอิงในการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ เพื่อน บิดา-มารดา ญาติพี่น้อง และอาจารย์ผู้สอน โดยเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีผลมาจากความเชื่อและการประเมินผลการกระทำในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงก็มีผลมาจากความเชื่อในกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ภายใต้กรอบทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และเอเซน จึงกล่าวได้ว่าเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและกลุ่มอ้างอิงคือ เพื่อน บิดา-มารดา ครู-อาจารย์ และญาติพี่น้อง นั้นมีอิทธิพลส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน ดังนั้นหากสถาบันมีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือส่งเสริมให้อาจารย์แสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นก็จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาได้

ดังนั้นเมื่อเราต้องการจะวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองให้เข้าใจอย่างละเอียดละออ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาตรวจสอบสิ่งเร้าในปัจจุบัน ผลกระทบของบุคลิกภาพในการเลือกสิ่งเร้า ตลอดจนข้อสมมุติ 3 ประการคือ ความเชื่อ ทศนคติ และความต้องการทางสรีรวิทยาและจิตวิทยาเพื่อจะช่วยให้เราเข้าใจถึงสิ่งขับเคลื่อนของกระบวนการซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมทางการเมือง

ได้เป็นอย่างดี และจะทำให้เข้าใจดียิ่งขึ้นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาว่ามีความเชื่อ ความต้องการ และทัศนคติ ตลอดจนบุคลิกภาพที่แสดงออกเป็นอย่างไร ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและสังคมและที่สำคัญก็คือ องค์การที่ให้การอบรมการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่น เช่น สถาบันราชภัฏ จึงควรให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติที่ดีต่อการเมืองให้กับนักศึกษาซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในสถาบันราชภัฏต่าง ๆ และผู้ที่สนใจในการศึกษาค้นคว้าการดำเนินการดังนี้

1. พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ โดยการเสริมสร้างเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องและต่อเนื่องนับตั้งแต่นักศึกษาเข้าศึกษาในสถาบันในชั้นปีที่ 1 ซึ่งอาจต้องปรับปรุงหลักสูตรให้มีวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) ที่มีสาระความรู้เกี่ยวกับการปกครองเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ต้องถือหลักการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษาให้มากขึ้น

2. ส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนในสถาบันราชภัฏมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มากที่สุด เพราะอาจารย์เป็นกลุ่มอ้างอิงกลุ่มหนึ่งที่นักศึกษามีการคล้อยตาม หากอาจารย์มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดี ก็จะมีช่องทางที่สร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเกิดเจตคติที่ดีและคล้อยตามอาจารย์ในพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีได้

3. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมที่แสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง เช่น การเลือกตั้งภายในสถาบัน การเข้าร่วมรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การจัดการพูดการอภิปรายทางการเมือง การให้นักศึกษาได้จัดการชุมนุมประท้วงเรียกร้องตามที่นักศึกษาต้องการกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ทั้งการเสริมสร้างเจตคติและทำให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

4. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่มทุกประเภทที่นักศึกษามีโอกาสช่วยเหลือร่วมมือกันในการทำงาน เพราะกลุ่มเพื่อนก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่นักศึกษามีการคล้อยตามและมีอิทธิพลต่อเจตคติเชิงพฤติกรรมของนักศึกษา

5. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในแต่ละสถาบัน เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาแต่ละแห่งเป็นอย่างไร โดยศึกษาในแนวลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉพาะด้าน เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษาและควรมีการวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏด้วย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

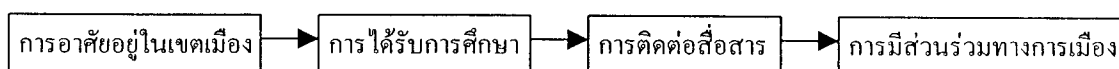
มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งนักรัฐศาสตร์ได้ศึกษาค้นคว้าและนำเสนอไว้ เช่น มิลแบรธ และโกล (Milbrath and Goel. 1977 : 86 - 122) ได้เสนอไว้ว่า กลุ่มที่มีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ได้แก่

1. การศึกษาดี โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา
2. เป็นชนชั้นกลาง
3. เพศชาย
4. อายุมาก โดยเฉพาะวัยกลางคน
5. สมรสแล้ว
6. อยู่ในเมือง
7. อยู่ในถิ่นนั้น ๆ นาน
8. เกี่ยวข้องกับผู้อื่นในสังคมหรือเป็นสมาชิกองค์กรต่าง ๆ
9. กลุ่มชนผิวขาว
10. เป็นชนกลุ่มใหญ่ในสังคม

ปัจจัยเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกันมาก หากศึกษาในสังคมที่แตกต่างกัน แต่ปัจจัยบางตัว เช่น การศึกษานั้นนับว่าเป็นปัจจัยหลักที่นักรัฐศาสตร์มักให้ความสำคัญเสมอ ดังที่แคฟวานอห์ (Kavanagh. 1983 : 174) กล่าวว่าเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ประการ คือ

1. ระดับการศึกษาของประชาชน
2. การเห็นคุณค่าของประชาธิปไตย
3. โครงสร้างทางการเมืองและสถาบันการเมือง
4. ประวัติศาสตร์การพัฒนาสังคมของประเทศ
5. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ แคฟวานอห์ (Kavanagh. 1983 : 123) ยังได้กล่าวถึงแนวคิดของเลิร์นเนอร์ (Lerner) ที่ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ต่อเนื่องกัน คือ

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษาคือพื้นฐานสำคัญอย่างหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่ได้รับการศึกษามากได้แสดงให้เห็นถึงความสนใจต่อปัญหาทางการเมือง ให้ความสนใจการเมืองมากกว่า เข้าร่วมถกเถียงอภิปรายด้านการเมือง และมีความโน้มเอียงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาน้อย (Roskin and others. 1994 : 137)

ปัจจัยอื่น ๆ ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็มีความสำคัญเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในสังคมไทยนั้นคนในเมืองมักไปออกเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าคนในชนบท แต่มีความกระตือรือร้นและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านอื่นมากและเข้มแข็งกว่า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองมากกว่า ซึ่งอาจแตกต่างกันในบางประเทศได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับการไปออกเสียงเลือกตั้งในรัฐเท็กซัส มีผลการศึกษาข้อหนึ่งระบุว่าคนในเขตเมืองไปออกเสียงเลือกตั้งมากขึ้นอาจเป็นเพราะการรวมกลุ่มที่เหนียวแน่นและสามารถระดมกันได้ของชนกลุ่มน้อย ๆ ที่อยู่ในเมือง (Jones. 1996 : 337)

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทยนั้น พบว่ามีปัจจัยหลายด้านที่คล้ายคลึงกัน เช่น ชลัช จงสืบทพันธ์ (2527 : 137) พบว่าตัวแปรที่มีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเด่นชัดมาก ประกอบด้วย ตัวแปรด้านเพศ ด้านภูมิฐานะ ด้านกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ด้านการเปิดรับสื่อสารมวลชน ด้านสารสนเทศทางการเมือง และด้านความสำนึกทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2525 : ข) ที่พบว่า เพศ ชั้นปี สาขาวิชาที่แตกต่างกัน เกี่ยวข้องกับการที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ อภิวุฒิ พิมพ์แสงสุริยา (2535 : 15) ยังพบว่า มีเพียงตัวแปรเพศและการที่ครูอาจารย์ให้โอกาสในการซักถามข้อสงสัยภายในชั้นเรียนเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับความมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ

ประวัติและการดำเนินงานของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่เลขที่ 272 หมู่ที่ 1 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 600 ไร่ อยู่ติดกับทางหลวงแผ่นดินสายจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอบ้านนาสาร ห่างจากตัวเมืองสุราษฎร์ธานี 9 กิโลเมตร สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีพัฒนาการมาเป็นลำดับดังนี้

สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เริ่มตั้งเป็นวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ตามนโยบายและเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515 - 2519) ในปี พ.ศ. 2516 จากนั้นได้มีพัฒนาการเรื่อยมา จนในปี พ.ศ.2528 วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีได้ขยายฐานการศึกษา กว้างขวางขึ้น เนื่องจากพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2527 กำหนดให้ วิทยาลัยจัดการศึกษาในสาขาวิชาอื่นได้ ในปีนี้สภาการฝึกหัดครูได้ออกข้อบังคับว่าด้วยกลุ่ม วิทยาลัยครู จึงส่งผลให้กลุ่มวิทยาลัยครูพัฒนาเป็นสหวิทยาลัย ในภาคใต้ จึงมีสหวิทยาลัยทักษิณ ขึ้น ประกอบด้วยวิทยาลัยครูทั้งหมดที่มีในภาคใต้ มีสำนักงานของสหวิทยาลัยอยู่ที่วิทยาลัยครู สุราษฎร์ธานี หนึ่งในปีเดียวกันนี้ได้เปิดรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย เข้าเรียนในโรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานีเป็นรุ่นแรกอีกด้วย

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีประเทศแคนาดากับวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี เพื่อพัฒนาโปรแกรมวิชาวิทยาการ จัดการ และเปิดวิชาเอกวิทยาศาสตร์สุขภาพเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2534 วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ได้รับความร่วมมือจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของรัฐบาลญี่ปุ่น (ไจก้า) เพื่อพัฒนา อาจารย์ของสหวิทยาลัยทักษิณด้านเคมีและคอมพิวเตอร์ จนกระทั่งในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวิทยาลัยครู ว่า “สถาบันราชภัฏ” และได้ดำเนินการกิจตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ตามลำดับ การดำเนินการกิจของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีจวบจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2542) สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีได้เปิดรับนักศึกษาและนักเรียน เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา แต่งดรับ นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนสาธิต นักศึกษาที่กำหนดแผนรับจำแนกเป็น สายวิชาครุศาสตร์ 245 คน สายวิชาวิทยาศาสตร์ 280 คน และสายวิชาศิลปศาสตร์ 280 คน รวม 715 คน ส่วนนักศึกษาในโครงการ กศ.บป. กำหนดแผนรับที่ ศูนย์ชุมพรจำนวน 1,215 คน ในภาคเรียนที่ 1 และที่ศูนย์สุราษฎร์ธานี จำนวน 2,000คน สถาบันฯ มีอาจารย์ทั้งสิ้น 163 คน ในจำนวนนี้ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 10 คน ปริญญาโท 110 คน และระดับปริญญาตรี 40 คน มีอาจารย์ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ 4 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 31 คน มีข้าราชการพลเรือน 13 คน ลูกจ้างประจำ 50 คน และลูกจ้างชั่วคราว 65 คน และ ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการการเงินกู้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ (มียาชาวาแพลน) 40 คน

สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกเป็น 3 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่าง ๆ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “ครุศาสตรบัณฑิต” (ค.บ.)

2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรออกไปเป็นนักวิชาการและประกอบอาชีพในสาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “อนุปริญาวิทยาศาสตร์” (อ.ว.ท) ในระดับอนุปริญา และวุฒิ “วิทยาศาสตร์บัณฑิต”(วท.บ. ในระดับปริญาตรี)

3. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรออกไปเป็นนักวิชาการและประกอบอาชีพในสาขาต่าง ๆ คือ สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ นิเทศศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิ “อนุปริญาศิลปศาสตร์” (อ.ศศ.)

ทั้ง 3 สาขาใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536

การจัดการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536 โดยยึดหลักมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ ระดับอุดมศึกษา มุ่งผลิตกำลังคนที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งที่เป็นวิชาการทั้งวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตามสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าของวิทยาการ เปิดโอกาสให้มีการเลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางทั้งหลักสูตรระดับอนุปริญา ระดับปริญาตรี และระดับปริญาตรี (หลังอนุปริญา) ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี และยึดหลักความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนนำไปสู่การพัฒนา ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ ทั้งในด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธีการจัดการงานอาชีพและด้านคุณธรรม ดังนั้น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีความรู้ ทักษะและเทคนิคเฉพาะทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

2. มีทักษะในด้านการจัดการงานอาชีพ สามารถดำเนินงานอาชีพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

4. มีเจตคติที่ดี มีจรรยาบรรณและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้า

ในอาชีพ

5. มีโลกทัศน์ที่กว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม
6. เป็นพลเมืองดีที่มีความตระหนักต่อการพัฒนาตนเองและเป็นผู้นำในการพัฒนา

สังคม

7. มีความเป็นประชาธิปไตยกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

สถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบัน มีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งความรู้ด้านวิชาการนั้นได้กำหนดไว้ในหลักสูตร สามารถตรวจสอบประเมินผลผู้สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันได้ ส่วนในด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือบุคลิกภาพที่เหมาะสม งานกิจการ นักศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยความรู้ และบุคลิกภาพที่เหมาะสม อันเป็นภารกิจสำคัญด้านหนึ่งของสถาบัน นั่นคือ การผลิตบัณฑิตที่มี คุณภาพสนองตอบความต้องการให้แก่สังคมและประเทศชาติสืบไป งานกิจการนักศึกษาของ สถาบัน หมายถึง หน้าที่การงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาทุกเรื่องในส่วนที่ไม่ใช่เป็นการเรียนการ สอนในชั้นเรียน นับตั้งแต่การจัดสวัสดิการและบริการ การส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ และ การสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา เพื่อสร้างทักษะและประสบการณ์ชีวิตที่ดีงาม ดังนั้นจุดมุ่งหมาย ของงานกิจการนักศึกษา ได้กำหนดแนวทางให้ครอบคลุมในการพัฒนาและช่วยเหลือนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษาให้มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน จนกระทั่ง สำเร็จการศึกษา
2. ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ และค่านิยมพื้นฐานที่ดีงามทั่วไปให้แก่นักศึกษา
3. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเสริมความรู้ทางด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และประสบการณ์ทางด้านสังคม

งานกิจการนักศึกษา เป็นหน้าที่การงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ตลอดเวลาที่ นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ในสถาบัน โดยทั่วไปภารกิจหลักของงานกิจการนักศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. งานด้านการจัดสวัสดิการและบริการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของนักศึกษาโดยตรง เป็นงานที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้นักศึกษามีความสะดวก สบาย มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน ถ้าไม่มีสวัสดิการและบริการด้านนี้แล้ว ชีวิต

การศึกษาในสถาบันของนักศึกษาบางคนอาจจะมียุทธศาสตร์ปัญหาต่าง ๆ จนไม่สามารถจะทำให้สำเร็จการศึกษาได้

2. งานด้านวินัยและพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นงานที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมของนักศึกษา และเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งของการศึกษาในปัจจุบัน งานด้านวินัยและพัฒนาบุคลิกภาพ จึงมุ่งส่งเสริมความประพฤติให้นักศึกษารู้จักควบคุมตนเอง (Self Control) มีวินัยในตนเอง (Self Discipline) และเป็นผู้รู้จักคุณค่าของตนเอง (Self Value) ซึ่งเป็นคุณธรรมสูงสุดของความเป็นคน

3. งานด้านกิจกรรมนักศึกษา งานด้านกิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามหลักสูตรในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ และทักษะทางด้านสังคม ให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาโดยส่วนรวม

หลักการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ เมื่อกิจกรรมนักศึกษาเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาการแล้ว กิจกรรมนักศึกษาที่จัดขึ้นนั้นจะต้องไม่ขัดต่องานวิชาการของสถาบัน วิธีการและแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีดังนี้

1. เป็นกิจกรรมนอกการเรียนการสอนในชั้นเรียน
2. เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยนักศึกษา เป็นของนักศึกษา และเพื่อนนักศึกษา
3. เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม
4. เป็นกิจกรรมที่คณาจารย์และผู้บริหารของสถาบันเห็นชอบและให้การสนับสนุน
5. เป็นกิจกรรมส่งเสริมงานกิจการนักศึกษาในด้านสวัสดิการและบริการด้านวินัยและพัฒนาบุคลิกภาพ และด้านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชีวิตแก่นักศึกษา
6. เป็นกิจกรรมส่งเสริมภารกิจของสถาบันในด้านการสอน (วิชาการ) ด้านการวิจัย ด้านการบริการชุมชนทางวิชาการ และด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
7. เป็นกิจกรรมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และกฎหมายบ้านเมือง
8. กิจกรรมที่จัดขึ้น แสดงออกถึงศักยภาพ อันเป็นความรู้ความสามารถของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

9. ลดขั้นตอนกิจกรรมที่ยุงยาก หรือฟุ่มเฟือยสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น ให้นำนักศึกษาและประสบการณ์การทำงานร่วมกัน มากกว่าผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

10. การบริหารเงินงบประมาณกิจกรรมนักศึกษา ยึดหลักการประหยัด ตรงตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และสร้างความเป็นธรรมในสิทธิประโยชน์ของสมาชิกนักศึกษาเท่าเทียมกัน

11. กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ในโครงการและผ่านการอนุมัติของสภานักศึกษาแล้ว จะต้องดำเนินกิจกรรมนั้นตามเวลาที่กำหนดไว้ และไม่เสนอดำเนินกิจกรรมใดเร่งด่วนโดยไม่จำเป็น

12. การจัดกิจกรรมนักศึกษา มีส่วนงานรับผิดชอบ 3 องค์การคือ องค์การบริหารนักศึกษา สภานักศึกษา และสำนักกิจการนักศึกษา จึงต้องสัมพันธ์และรับผิดชอบร่วมกัน

โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยโครงการนี้เป็นการดำเนินงาน โครงการของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา (สำนักวิจัยและบริการการศึกษา. 2542 : 8) สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 148 – 149) ได้แบ่งประเภทกิจกรรมนักศึกษาที่สามารถพัฒนานักศึกษาได้ โดยมีกิจกรรมทางการเมืองส่วนหนึ่ง คือ กิจกรรมการเมือง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาสนใจการเมือง เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อโตขึ้นจะได้มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538 : 128) กล่าวว่า กิจกรรมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาได้แสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจเป็นการคัดค้านหรือการสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม เช่น การต่อต้านสารเสพติด หรือการเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้ง เป็นต้น

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่านักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองบ้าง โดยหากว่าผู้บริหารสถาบันส่งเสริมและเปิดกว้างให้นักการเมืองท้องถิ่น หรือนักการเมืองระดับชาติได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา โดยมีผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบดูแลอย่างใกล้ชิด จะส่งผลถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามากยิ่งขึ้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ทักษะคิด และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามสาระสำคัญดังนี้ การกำหนด ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บ รวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ศึกษาอยู่ ภาคปกติ ในปีการศึกษา 2542 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 3,615 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ศึกษาอยู่ใน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ คณะวิทยาการจัดการ ที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2542 ภาคปกติ จำนวน 1,084 คน ซึ่งจะได้มา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 ของประชากร จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	879	264
2. คณะครุศาสตร์	524	157
3. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,301	390
4. คณะวิทยาการจัดการ	911	273
รวม	3,615	1,084

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

‘เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากแบบสอบถามของ มานะศรี ยงเจริญ (2523 : 240 - 246) ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2525 : 132 - 137) สมบัติ อัมรธัญวงศ์ (2539 ข : 241 - 247) สมาน พูแสง (2541 : 1254 : 143) และเอกสารที่เกี่ยวข้อง’ แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง และคณะที่ศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว ของนักศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของไลเคิร์ท (Likert) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ แบบสอบถามชุดนี้สำหรับให้นักศึกษานำไปสอบถามหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ มี 2 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ ในด้านการไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยกันทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของไลเคิร์ท ชนิด 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในด้านการไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยกันทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของไลเคิร์ท ชนิด 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของไลเคิร์ท (Likert's Scale) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2530 : 79 - 80)

3. สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามโดยศึกษาข้อมูลจากข้อ 1 และข้อ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อประธาน และกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจ แก้ไข ปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คือ รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ผศ.ดร.ชัช จงสืบพันธ์ ผศ.ดร.สมาน พูแสง รศ.ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร และ ดร.จารุวรรณ สกุลคู เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง และความครอบคลุมของเนื้อหาสาระ (Content Validity)
6. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยตาปี จำนวน 30 คน จากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิคการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วทดสอบค่าที (t – test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185)
7. นำข้อคำถามที่มีค่าที่ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ ไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9578
8. การตรวจให้คะแนนพิจารณาจากคำตอบของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้
 - 8.1 แบบสอบถามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา

ข้อคำถามที่สร้างขึ้นเป็นไปในทางบวกทั้งหมด ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคะแนน ดังนี้

เห็นด้วยกับประเด็นในข้อคำถามมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วยกับประเด็นในข้อคำถามมาก	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยกับประเด็นในข้อคำถามปานกลาง	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วยกับประเด็นในข้อคำถามน้อย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยกับประเด็นในข้อคำถามน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.68 - 5.00 หมายความว่า หัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา มีความสนใจทางการเมืองในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 - 3.67 หมายความว่า หัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา มีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 2.33 หมายความว่า หัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา มีความสนใจทางการเมืองในระดับต่ำ

8.2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษากำหนดความหมายของคะแนนดังนี้

นักศึกษาตอบถูกน้อยกว่า 10 ข้อ หมายความว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับน้อย

นักศึกษาตอบถูก 10 - 14 ข้อ หมายความว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับปานกลาง

นักศึกษาตอบถูก 15 ข้อขึ้นไป หมายความว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับมาก

8.3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ข้อคำถามที่มีข้อความทางลบได้แก่ ข้อ 4, 9, 17, 21 และ 27 ส่วนข้ออื่น ๆ เป็นข้อคำถามทางบวกทั้งหมด โดยที่ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

การพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการ

มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการ

มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ

ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการ

มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการ

มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ

น้อยที่สุด

8.4 แบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
ซึ่งข้อคำถามที่สร้างขึ้นเป็นไปในทางบวกทั้งหมด ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ทำเช่นนั้นเป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
ทำเช่นนั้นบ่อยมาก	ให้	4	คะแนน
ทำเช่นนั้นบ่อย	ให้	3	คะแนน
ทำเช่นนั้นบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยทำเช่นนั้นเลย	ให้	1	คะแนน

การพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการเกี่ยวกับมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ
มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ
ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ
น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล,

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. 'ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิการบดีสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในการอนุญาตให้แจก
แบบสอบถามแก่นักศึกษา

2. 'นำหนังสือแนะนำตัวพร้อมแบบสอบถามไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

'การจัดกระทำข้อมูล'

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความ
สมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

(Statistical Package for Social Sciences) สำหรับแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 1,084 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 998 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.07 เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษาและหาค่าร้อยละแล้ว ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) (n = 998)	ร้อยละ
1 เพศ		
1.1 ชาย	465	46.60
1.2 หญิง	533	53.40
2 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
2.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท	472	47.30
2.2 5,001 – 20,000 บาท	442	44.30
2.3 ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป	84	8.40
3 อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง		
3.1 รับราชการ	124	12.42
3.2 เกษตรกรรม	573	57.42
3.3 ธุรกิจ – การค้า	84	8.42
3.4 รับจ้าง	105	10.52
3.5 อื่น ๆ	112	11.22

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน) (n = 998)	ร้อยละ
4 คณะที่ศึกษา		
4.1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	234	23.45
4.2 คณะครุศาสตร์	157	15.74
4.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	334	33.46
4.4 คณะวิทยาการจัดการ	273	27.35
5 ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้า ครอบครัว		
5.1 น้อย	41	4.10
5.2 ปานกลาง	626	62.70
5.3 มาก	331	33.20
6 ความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา		
6.1 ต่ำ	55	5.50
6.2 ปานกลาง	817	81.90
6.3 สูง	126	12.60

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายในข้อ 1 เพื่อศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามความมุ่งหมายในข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t - test) ส่วนตัวแปรรายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe) (Ferguson. 1981 : 190 - 308)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อนำไปแปลผล ผู้วิจัยใช้การประมวลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS pc+ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 68)

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบค่าที (Edwards. 1957 : 152)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

3. การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที ส่วนการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
p	แทน	ค่าที่ใช้แสดงผลความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษา ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบ ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่าที่ ส่วนตัวแปรรายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบว่ามีค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยจึงทำการทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 1 การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3 – 4

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นรายข้อ

ข้อที่	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	n = 998		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการไปทำหน้าที่ของตนเอง	4.15	1.06	มาก
2	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	3.96	1.04	มาก
3	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการสร้างประโยชน์ส่วนรวม	3.91	1.07	มาก
4	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเสียเวลา	3.18	1.27	ปานกลาง
5	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการป้องกันการซื้อสิทธิ ขายเสียง	3.87	0.92	มาก
6	การรณรงค์มีผลดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน	3.78	1.01	มาก
7	นักศึกษาควรศึกษาเรื่องการเลือกตั้งระบบใหม่ และการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิของตน	3.81	1.02	มาก
8	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งควรกระทำอย่าง สม่ำเสมอในการเลือกตั้งระบบใหม่	3.65	0.98	มาก
9	การรณรงค์เกี่ยวกับการเมือง/การเลือกตั้งอื่น ๆ ทำให้เสียเวลาในการเรียน	2.68	1.21	ปานกลาง
10	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นการทำให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง	3.73	0.94	มาก
11	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นการสร้าง ประโยชน์ส่วนรวม	3.75	0.99	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	n = 998		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
12	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นการป้องกัน การซื้อสิทธิขายเสียง	3.59	1.04	มาก
13	การติดตามอ่านและฟังข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย	3.67	0.98	มาก
14	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษาอยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.87	0.97	มาก
15	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระบบใหม่	3.76	0.91	มาก
16	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษาทราบจำนวนของส.ส.ในเขตของตน	3.74	1.02	มาก
17	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ	2.86	1.12	ปานกลาง
18	การพูดคุยกันทางการเมืองเป็นการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.52	1.00	มาก
19	การพูดคุยกันทางการเมืองก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.37	0.97	ปานกลาง
20	การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้ทราบความเคลื่อนไหวของการเมืองในปัจจุบัน	3.61	1.05	มาก
21	การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้แตกแยกความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน	2.76	1.08	ปานกลาง
22	การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น	3.45	1.04	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	n = 998		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
23	หากนักศึกษาจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นักศึกษาจะใช้วิจารณญาณของตนเองโดย ปราศจากการชักจูง	3.43	1.14	ปานกลาง
24	การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นพื้นฐานของ การเลือกตั้งระบบใหม่	3.44	1.02	ปานกลาง
25	การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอุดมการณ์ ของนักประชาธิปไตย	3.39	1.12	ปานกลาง
26	การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นการเข้าสู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง	3.88	0.97	มาก
27	การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต้องกระทำตาม กรอบครีวกำหนด	2.88	1.19	ปานกลาง
รวม		3.55	1.04	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ยกเว้นบางประเด็นที่นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อ 4 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเสียเวลา ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.27) ข้อ 9 การรณรงค์เกี่ยวกับการเมือง การเลือกตั้งอื่น ๆ ทำให้เสียเวลาเรียน ($\bar{X} = 2.68$, S.D. = 1.21) ข้อ 17 การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 1.12) ข้อ 19 การพูดคุยกันทางการเมืองก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.97) ข้อ 21 การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้แตกแยกความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 1.08) ข้อ 22 การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.04) ข้อ 23 หากนักศึกษา

เป็นสมาชิกพรรคการเมือง นักศึกษาจะใช้วิจารณ์งานของตนเอง โดยปราศจากการชักจูง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.14) ข้อ 24 การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นพื้นฐานของการเลือกตั้งระบบใหม่ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.02) ข้อ 25 การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอุดมการณ์ของนักประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 1.12) และข้อ 27 การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองต้องทำตามกรอบคร่าวกำหนด ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.19)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	n = 998		การแปลความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การนักศึกษาหรือสภานักศึกษาของสถาบัน	3.85	1.07	มาก
2	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.)	3.74	0.95	มาก
3	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) สมาชิกวุฒิสภา (สว.)	3.84	1.16	มาก
4	ท่านชักชวนหรือโน้มน้าวใจให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเลือกตั้ง	3.65	0.99	มาก
5	ท่านแนะนำให้ผู้อื่นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มการเมืองใดกลุ่มการเมืองหนึ่ง	3.38	1.10	ปานกลาง
6	ท่านช่วยโฆษณาหาเสียง เช่น ปิดโปสเตอร์ แจกนามบัตร เป็นต้น ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง	3.04	1.27	ปานกลาง
7	ท่านให้ความร่วมมือกับทางราชการและองค์กรต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องการเมือง	3.44	1.06	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	n = 998		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
8	ท่านชักชวนให้บุคคลใกล้ชิดในครอบครัวหรือเพื่อน ๆ ไปฟังการปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง	3.41	0.97	ปานกลาง
9	ท่านติดตามอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น	3.72	0.90	มาก
10	ท่านติดตามอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์ รายวันทั่วไป	3.62	0.96	มาก
11	ท่านติดตามฟังรายการวิทยุท้องถิ่นเกี่ยวกับการเมือง	3.55	0.94	มาก
12	ท่านติดตามฟังรายการวิทยุรัฐสภา	3.35	1.03	ปานกลาง
13	ท่านฟังวิทยุรายงานข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยสม่ำเสมอ	3.50	0.97	มาก
14	ท่านติดตามดูโทรทัศน์รายการข่าวในประเทศ สม่ำเสมอ	3.78	0.95	มาก
15	ท่านติดตามดูรายการโทรทัศน์ที่มีการเสนอข่าว ภูมิภาคและข่าวท้องถิ่น	3.73	0.94	มาก
16	ท่านชักชวนผู้สนทนาเรื่องราวทางการเมือง	3.49	1.05	ปานกลาง
17	ท่านเข้าร่วมอภิปรายทางการเมืองตามสถานที่ต่าง ๆ	3.08	1.09	ปานกลาง
18	ท่านฟังคำปราศรัยหาเสียงของนักการเมืองหรือ พรรคการเมือง	3.32	1.12	ปานกลาง
19	ท่านซักถามหรือสนทนาเรื่องการเมืองกับอาจารย์ หรือเพื่อน ๆ	3.39	1.00	ปานกลาง
20	ท่านเข้าร่วมและสนับสนุนกลุ่มการเมืองหรือ พรรคการเมือง เช่น การเป็นสมาชิก เป็นต้น	3.30	1.19	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	n = 998		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
21	ท่านเข้าฟังการประชุมทางการเมืองของกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง	3.21	1.10	ปานกลาง
22	ท่านทำงานให้แก่กลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง เช่น เป็นกรรมการ อนุกรรมการเฉพาะกิจ	3.29	1.16	ปานกลาง
23	ท่านเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคในสถาบัน เช่น เป็นสมาชิกหรือเป็นกรรมการ เป็นต้น	3.24	1.19	ปานกลาง
	รวม	3.47	1.05	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง ยกเว้นบางประเด็นที่นักศึกษามีพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 1 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การนักศึกษาหรือสภานักศึกษาของสถาบัน ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 1.07) ข้อ 2 การไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.95) ข้อ 3 การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สส. สว. ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 1.16) ข้อ 4 การชักชวนหรือโน้มน้าวให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.99) ข้อ 9,10 การติดตามอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์รายวันทั่วไป ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.90 และ $\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.96) ข้อ 11 การติดตามฟังรายการวิทยุท้องถิ่นเกี่ยวกับการเมือง ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.94) ข้อ 13 การฟังวิทยุรายงานข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยสมำเสมอ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.97) ข้อ 14 การติดตามดูโทรทัศน์รายงานข่าวในประเทศสมำเสมอ ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.95) และข้อ 15 การติดตามดูรายการโทรทัศน์ที่มีการเสนอข่าวภูมิภาค ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.94)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
จำแนกตามตัวแปรเพศ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง คณะที่
ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา
ผลปรากฏดังตาราง 5 – 20

ตาราง 5 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ชาย		หญิง		t	p
	n = 465		n = 533			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ทัศนคติ	3.52	0.59	3.57	0.53	-1.50	0.13
พฤติกรรม	3.43	0.70	3.52	0.70	-1.91	0.06

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติและพฤติกรรม
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.87	2.44	7.79	0.00
	ภายในกลุ่ม	995	310.97	0.31		
	รวม	997	315.84			
พฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	14.53	7.26	15.15	0.00
	ภายในกลุ่ม	995	476.89	0.48		
	รวม	997	491.42			

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีทัศนคติ
และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 เมื่อพบความแตกต่างจึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผลปรากฏดังตาราง 7 - 8

ตาราง 7 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	n	$\bar{X}$	รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
			ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001-20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 5,000 บาท	472	3.51			
5,001 – 20,000 บาท	442	3.54			
20,001 บาทขึ้นไป	84	3.77	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษามีที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป
มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน
ต่ำกว่า 5,000 บาท และนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 20,000 บาท อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน	n	$\bar{X}$	รายได้ของครอบครัวต่อเดือน		
			ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001-20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป
ต่ำกว่า 5,000 บาท	472	3.51			
5,001 – 20,000 บาท	442	3.37	*		
20,001 บาทขึ้นไป	84	3.80	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และ 5,001 – 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 20,000 บาท มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	4	13.42	3.36	11.01	0.00
	ภายในกลุ่ม	993	302.41	0.31		
	รวม	997	315.84			
พฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	29.68	7.42	15.96	0.00
	ภายในกลุ่ม	993	461.73	0.47		
	รวม	997	491.41			

ตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผลปรากฏดังตาราง 10 - 11

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง

อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง	n	$\bar{X}$	อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง				
			รับราชการ	เกษตรกรรม	ธุรกิจ - การค้า	รับจ้าง	อื่น ๆ
รับราชการ	124	3.52					
เกษตรกรรม	573	3.55					
ธุรกิจ - การค้า	84	3.35					
รับจ้าง	105	3.41					
อื่น ๆ (พ่อบ้าน แม่บ้าน และ ว่างงาน)	112	3.82	*	*	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพอื่น ๆ เช่น เป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน และว่างงาน มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ เกษตรกรรม ธุรกิจ-การค้า และรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง

อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง	n	$\bar{X}$	อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง				
			รับราชการ	เกษตรกรรม	ธุรกิจการค้า	รับจ้าง	อื่น ๆ
รับราชการ	124	3.47					
เกษตรกรรม	573	3.60					
ธุรกิจ - การค้า	84	3.33		*			
รับจ้าง	105	3.07	*	*			
อื่น ๆ (พ่อบ้าน แม่บ้าน และ ว่างงาน)	112	3.34		*			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ-การค้า รับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 การเปรียบเทียบ ทักษะคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสุราษฎร์ธานีจำแนกตามคณะที่ศึกษา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	3	18.64	6.21	20.79	0.00
	ภายในกลุ่ม	994	297.12	0.30		
	รวม	997	315.84			
พฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	3	5.92	1.97	4.04	0.00
	ภายในกลุ่ม	994	485.50	0.49		
	รวม	997	491.42			

ตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาต่างคณะกันมีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างจึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผลปรากฏดังตาราง 13 - 14

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	n	$\bar{X}$	คณะที่ศึกษา			
			มนุษย ศาสตร์ ฯ	ครุศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ ฯ	วิทยา การ จัดการ ฯ
คณะมนุษยศาสตร์ ฯ	234	3.74				
คณะครุศาสตร์	157	3.63				
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	334	3.50	*			
คณะวิทยาการจัดการ	273	3.38	*	*		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิทยาการจัดการมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	n	$\bar{X}$	คณะที่ศึกษา			
			มนุษย ศาสตร์ ฯ	ครุศาสตร์	วิทยา ศาสตร์ ฯ	วิทยา การ จัดการ ฯ
คณะมนุษยศาสตร์ ฯ	234	3.57	*			
คณะครุศาสตร์	157	3.37				
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	334	3.55				
คณะวิทยาการจัดการ	273	3.45				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในคณะครุศาสตร์มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่ศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 การเปรียบเทียบ ทักษะและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้า
ครอบครัว

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	2	82.14	41.07	174.87	0.00
	ภายในกลุ่ม	995	233.69	0.24		
	รวม	997	315.84			
พฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	145.40	72.70	209.06	0.00
	ภายในกลุ่ม	995	346.01	0.45		
	รวม	997	491.41			

ตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองแตกต่างกัน
มีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ผลปรากฏ
ดังตาราง 16 - 17

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว

ความสนใจ ทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว	n	$\bar{X}$	ความสนใจทางการเมืองของ หัวหน้าครอบครัว		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
น้อย	41	2.81			
ปานกลาง	626	3.40	*		
มาก	331	3.91	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับ
มาก มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัว
มีความสนใจทางการเมืองในระดับน้อย และในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 และนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลางมีทัศนคติ
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจ
ทางการเมืองในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามความสนใจทางการเมืองของ
หัวหน้าครอบครัว

ความสนใจ ทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว	n	$\bar{X}$	ความสนใจทางการเมืองของ หัวหน้าครอบครัว		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
น้อย	41	2.34			
ปานกลาง	626	3.30	*		
มาก	331	3.95	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับ
มาก มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมี
ความสนใจทางการเมืองในระดับน้อย และในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 และนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลางมีพฤติกรรม
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจ
ทางการเมืองในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ทัศนคติ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.47	1.74	5.53	0.00
	ภายในกลุ่ม	995	312.37	0.31		
	รวม	997	315.84			
พฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	12.61	6.31	13.11	0.00
	ภายในกลุ่ม	995	478.80	0.48		
	รวม	997	491.41			

ตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการเมืองแตกต่างกัน มีทัศนคติและ
พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อพบความแตกต่างจึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังตาราง 19 - 20

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ทศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา

ความรู้เกี่ยวกับ การเมืองของนักศึกษา	n	$\bar{X}$	ความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
น้อย	55	3.53			
ปานกลาง	817	3.52			
มาก	126	3.70		*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับมาก มีทัศนคติ
เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกับนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับ
ปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา

ความรู้เกี่ยวกับ การเมืองของนักศึกษา	n	$\bar{X}$	ความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา		
			น้อย	ปานกลาง	มาก
น้อย	55	3.76			
ปานกลาง	817	3.49	*		
มาก	126	3.23	*	*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับมากมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกับนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับปานกลาง และระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับปานกลางมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2. เปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา หรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ศึกษาอยู่ในภาคปกติ ปีการศึกษา 2542 ประกอบด้วย นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จำนวน 264 คน นักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 157 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 390 คน และคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 273 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,084 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง และคณะที่ศึกษา
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ท
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษาของนักศึกษา จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ มี 2 ตัวเลือก

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา จำนวน 27 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของไลเคิร์ต

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา จำนวน 23 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของไลเคิร์ต

แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9578 ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ส่งออกไปมีจำนวนทั้งสิ้น 1,084 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 998 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 92.07

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยใช้การวิเคราะห์ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนตัวแปร รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

1.1 นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของ บิดา หรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้ เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิง มีทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นอกจากนั้นนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท และ 5,001 – 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 20,000 บาท มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่น ๆ เช่น เป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน และ ว่างงาน มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครอง มีอาชีพรับราชการ เกษตรกรรม ธุรกิจ-การค้า และรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ – การค้า รับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวมนักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีความเชื่อถือและได้ประเมินแล้วว่าการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดี ที่ถูกต้องพึงประพฤติปฏิบัติในฐานะประชาชนคนหนึ่ง ในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ทำให้ตนเองได้รักษาสิทธิของตนเอง ได้สร้างประโยชน์ส่วนรวมให้แก่ประเทศชาติโดยการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้การศึกษายู่ในสถาบันอุดมศึกษาก็เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นเป็นระดับที่สามารถสร้างความรู้ และความเข้าใจที่ลึกซึ้งกว้างขวางในหลากหลายสาขาวิชา ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนความสำนึกต่อสังคมอย่างมีเหตุผลนั้นจะเกิดขึ้นได้มาก ถ้ากระบวนการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาสร้างคนให้รู้จักการแสวงหาความรู้ มีเจตคติ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตและการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ (สมาน พูแสง. 2541 : 2 ; อ้างอิงมาจาก จรัส สุวรรณเวลา. 2534 : 30 – 49) สถาบันราชภัฏมีการกิจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น สร้างประโยชน์ให้แก่สังคมในท้องถิ่นมากกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ของรัฐ (ประเวศ วะสี. 2537 : 13 – 17) สังคมจึงคาดหวังให้สถาบันราชภัฏมีบทบาทในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้โดยการส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมและต่อเนื่อง (สมาน พูแสง. 2541 : 4) สำหรับสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีนักศึกษาทุกคณะในระดับปริญญาตรีได้ศึกษาวิชาพื้นฐานซึ่งเป็นวิชาบังคับในรายวิชาการเมืองและการปกครองของประเทศไทย ตลอดจนได้มีการศึกษานอกเวลาเช่นทำรายงานเกี่ยวกับการเมืองการปกครองและได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในสถาบันและนอกสถาบัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติ ซึ่งอาจมีผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ชูศักดิ์ เอกเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิสากร แสนเสน่ห์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543) ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงอาจทำให้นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก

ผลการศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งภายใน และนอกสถาบันน้อยมาก ด้วยเหตุที่สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีอาจจะยังไม่มีนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองที่ชัดเจน ผู้บริหารของสถาบันยังไม่ได้เปิดโอกาสให้นำการเมืองเข้าสู่สถาบัน เช่น การจัดตั้งองค์กรทางการเมืองในสถาบัน ได้แก่ องค์กรการนักศึกษาและสภานักศึกษา ซึ่งมีหลักการในการจัดกิจกรรมตามนโยบายของสถาบัน และต้องเป็นกิจกรรมที่ไม่มีการบังคับคือเป็นไปโดยความสมัครใจของนักศึกษา และเป็นกิจกรรมที่คณาจารย์เห็นชอบไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม รวมทั้งได้รับความเห็นชอบจาก 3 องค์กร คือ องค์กรบริหารนักศึกษา สภานักศึกษา และสำนักกิจการนักศึกษา นอกจากนี้ บางกิจกรรมนักศึกษากระทำด้วยความลำบากหรือไม่มีโอกาสได้กระทำ เช่น การเชิญนักการเมืองมาบรรยายหรือปราศรัยโดยไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง เป็นต้น (ชูศักดิ์ เอกเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิสากร แสนเสนห์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543) นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยรุ่น และกำลังเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ แต่ความสนใจส่วนใหญ่นอกเหนือจากเรื่องการเรียนรู้ หรือการสอบให้ได้ผลการเรียนที่ดีแล้ว ยังคงอยู่กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสนุกสนานเป็นสำคัญ การเข้าร่วมส่วนร่วมทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกสถาบันอาจทำให้นักศึกษาเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดี แต่ต้องเสียเวลาที่จะไปทำกิจกรรมอื่นที่สนใจมากกว่า นักศึกษาจึงมีการปฏิบัติที่ไม่อาจสอดคล้องกับความรู้สึกดังความเห็นของรองอธิการบดีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ (สมาน พุแสง. 2542 : 4 ; อ้างอิงมาจาก ยิ่งยง เทาประเสริฐ. 2542) ที่กล่าวว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏปัจจุบันมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย อุดมการณ์หรือแนวคิดที่จะยึดติดกับท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่นมีไม่มาก ทำให้ไม่สามารถเข้าไปเป็นพลังในการแก้ไขปัญหาบางประการของท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ เช่น ปัญหาการทุจริตในการเลือกตั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ (สมาน พุแสง. 2542 : 4 ; อ้างอิงมาจาก บรรจบ วงศ์ยิ่ง. 2542) ก็ได้ให้ความคิดเห็นไปในทำนองเดียวกันว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจำกัด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการตัดสินใจทางการเมือง นอกจากนี้สถาบันก็ยังไม่ได้มีการสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ ที่นักศึกษาสถาบันราชภัฏเป็นกำลังสำคัญ เป็นทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่นในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสมนับตั้งแต่ขณะที่กำลัง

ศึกษาอยู่ เนื่องจากการที่นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองมากหรือน้อย ย่อมสามารถชี้ขนาดของการเมืองของประเทศได้หากนักศึกษามีพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ขนาดของการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็จะกำหนดต่อเนื่องได้ทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาเป็นเยาวชนที่ต้องเป็นหลักหรือเป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญในทางการเมือง บุคคลเหล่านี้จะต้องมีชีวิตต่อไปอีกยาวนาน การตัดสินใจใด ๆ ทางการเมืองจึงมีผลกระทบต่อบุคคลเหล่านี้ไปอีกหลายปี สถาบันราชภัฏจึงควรพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมเพื่ออนาคตของนักศึกษาที่จะอยู่ในสังคมการเมืองที่ดีต่อไป (สมาน พูแสง. 2541 : 5)

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่า นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก แต่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแม้ว่ารูปแบบ และแนวทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาหรือกระบวนการเรียนการสอนจะมีอิทธิพลต่อทั้งเจตคติและพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา อีกทั้งระบบการศึกษาในสังคมสมัยใหม่ต้องทำให้การดำเนินการและการจัดการเรียนการสอนต้องสามารถสร้างพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะที่เหมาะสม ตลอดจนมีความสำนึกต่อสังคมและผูกพันกับการเมือง (สมาน พูแสง. 2541 : 2) แต่ทัศนคติก็เป็นเรื่องของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบเป็นความเชื่อที่มีแนวโน้มว่าจะมีการกระทำตามมา ส่วนพฤติกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกของบุคคล ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าว โดยความคิดเห็นหรือความเชื่อนักศึกษาอาจเห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเรื่องที่ดี เป็นเรื่องสิ่งที่ดีสังคมโดยรวมกำลังให้ความสนใจและมีการตื่นตัวอย่างมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อจะต้องลงกระทำหรือปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือความเชื่อนักศึกษาก็อาจมีเหตุผลอื่นที่เบี่ยงเบนความสนใจ ทำให้มีการปฏิบัติจริงไม่มากเท่าที่คิดหรือเชื่อก็ได้ จึงส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติในระดับมาก แต่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง *

2. การเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้ทางการเมืองของนักศึกษา พบว่า

2.1 นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงมีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาทั้งชายและหญิงต่างได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาของ

การศึกษาจากสถาบันเดียวกัน ด้วยสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและทางสังคมที่นักศึกษาได้รับร่วมกัน ตลอดจนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนร่วมกัน จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีทัศนคติและพฤติกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยธิษั พานิชประไพ (2536 : 89) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคธุรกิจไทย โดยศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเครือข่ายซีเมนต์ไทยและพบว่า พนักงานเพศชายและเพศหญิงมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับการวิจัยของผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2525 : ๒) ที่พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

2.2 นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และ 5,001 – 20,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในครอบครัวที่มีรายได้สูง อาจมีเวลาที่จะให้ความสนใจต่อปัญหาบ้านเมืองมากกว่า ดังที่แคฟวานอห์ (Kavanagh. 1983 : 174) กล่าวว่า เงื่อนไขของการมีส่วนร่วมทางการเมืองประการหนึ่งก็คือ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนั้นเวอร์บา (Verba) ยังได้ให้ความเห็นว่ารายได้กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กันมาก คือรายได้เกี่ยวข้องกับความแตกต่างในทัศนคติและสถานะทางเศรษฐกิจสังคมอื่น ๆ (มานะศรี ยงเจริญ. 2523 : 82 ; อ้างอิงมาจาก Verba. 1972)

นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อ 20,001 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และ 5,001 – 20,000 บาท และนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 5,001 – 20,000 บาท มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ กิจกรรมทางการเมืองจึงมีน้อย นักศึกษาที่อยู่ในครอบครัวดังกล่าว จึงต้องร่วมหารายได้มาเพื่อเจือจุนครอบครัว จึงขาดโอกาสในการรับฟังข่าวสารตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมการเมืองต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะนุช เงินคล้าย และคนอื่น ๆ ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท พบว่ารายได้ที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งและประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

โดยพบว่าประชาชนที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท จะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดและประชาชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งมากที่สุดจะมีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท (ปิยะนุช เงินคล้าย และคนอื่น ๆ. 2540 : 114) ประกอบกับผลการศึกษาวิจัยของวิชาการหลายท่าน พบว่า ประชาชนที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า (Higher Socio – Economic Status) จะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมือง กล่าวคือ ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมยิ่งสูง จะยิ่งมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น และจะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า อาทิ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้งเข้าร่วมประชุม เข้าร่วมกับพรรคการเมือง เข้าร่วมรณรงค์ทางการเมืองและอื่น ๆ สูงกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า (สมบัติ อารังธัญวงศ์. 2540 : 46)

2.3 นักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพอื่น ๆ เช่น เป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน และว่างงานมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับอาชีพรับราชการ เกษตรกรรม ธุรกิจ-การค้า และรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพของบิดาหรือผู้ปกครองน่าจะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา เพราะครอบครัวเป็นองค์กรสำคัญในการถ่ายทอดหรือหล่อหลอม ความเชื่อ ค่านิยม และบุคลิกภาพของนักศึกษา นอกจากนี้ครอบครัวยังได้มาซึ่งลักษณะนิสัยโดยเฉพาะความเชื่อและค่านิยมทางการเมืองให้กับบุคคลในครอบครัวอีกด้วย อาชีพอื่น ๆ น่าจะมีเวลาในการอบรมกล่อมเกลาลูก ๆ ในครอบครัวตลอดจนทำกิจกรรมทางการเมืองร่วมกันมากกว่าอาชีพ ธุรกิจ-การค้า รับราชการ เกษตรกรรม และรับจ้าง

นักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรม มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ-การค้า รับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีอาชีพรับจ้างต้องใช้แรงงาน ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมทางการเมือง นอกจากนี้ยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการทางการเมืองอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซัลซ จงสืบพันธ์ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพระดับสูงมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ใช้แรงงาน (ซัลซ จงสืบพันธ์. 2527 : 26 – 27 ; อ้างอิงมาจาก Allardt

and Brunn. 1956 ; Alford and Scobel. 1968)

2.4 นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิทยาการจัดการ มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนในแต่ละคณะอาจมีความแตกต่างกันหรือการสนับสนุนของอาจารย์และผู้บริหารแต่ละคณะต่างกัน นักศึกษาที่ศึกษาอยู่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์มีทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าคณะอื่นๆ อาจเป็นเพราะ หลักสูตรการจัดกิจกรรมของนักศึกษาตลอดจนการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในทางการเมือง นอกจากนี้ ไกรวุธ จิระบุตร ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย พบว่า นิสิตที่เรียนสังคมศาสตร์มีทัศนคติเป็นประชาธิปไตยและสนใจร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่านิสิตที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์ อีกทั้งผลการวิจัยของอีโรห์ เบ็คค์ ที่วิจัยเรื่องเกี่ยวกับนักศึกษาซึ่งได้มีผลแสดงออก ซึ่งความคิดทางการเมืองในประเทศเม็กซิโก โคลัมเบีย ญี่ปุ่น อินเดีย อียิปต์ และอเมริกา พบว่า นักศึกษาในแขนงวิชาสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และประวัติศาสตร์ มีแนวโน้มที่จะเข้ายุ่งเกี่ยวกับหรือแสดงออกซึ่งความคิดทางการเมืองมากกว่าพวกที่เรียนเกี่ยวกับการค้าหรือวิทยาศาสตร์ (Bakke. 1966 : 163 – 174) ประกอบกับผลการวิจัยของสุจิต บุญบงการ ที่ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตสามกลุ่มคือ นิสิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคนิคกลุ่มหนึ่ง นิสิตที่เรียนทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์กลุ่มหนึ่ง นิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์อีกกลุ่มหนึ่ง พบว่า นิสิตกลุ่มที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มีความสนใจและมีส่วนร่วมกับการเมืองมากกว่านิสิตอีกสองกลุ่ม (Suchit Bunborgkarn. 1969 : 164 – 187)

นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมในทางการเมืองและกล้าแสดงออกมากกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์ ซึ่งมีธรรมชาติเป็นครูและค่อนข้างเก็บตัว นอกจากนี้ทัศนคติของนักศึกษายังมี

ผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาอีกด้วย

2.5 นักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับมาก มีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับน้อย และในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลางมีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะครอบครัวของนักศึกษามีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการเป็นตัวกำหนดให้นักศึกษามีทัศนคติ และพฤติกรรมเช่นไร ไม่เฉพาะแต่เพียงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณรงค์ ลินสวัสดิ์ และรอส พริสเซีย (Sinsawasdi and Prizzia, 2517 : 22) ได้วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยมีแบบแผนดังนี้ ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม และการอบรมกล่อมเกลางานทางการเมือง มีผลต่อทัศนคติทางการเมือง ตลอดจนทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา หัวหน้าครอบครัวที่มีความสนใจทางการเมืองระดับสูงมีส่วนกำหนดให้บุคคลในครอบครัวตลอดจนนักศึกษามีทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าหัวหน้าครอบครัวที่มีความสนใจทางการเมืองระดับต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานะศรี ยงเจริญ ที่ศึกษาเรื่อง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าความผูกพันทางใจและความสนใจทางการเมือง (Political Involvement) ทำให้คนมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจทางการเมือง (มานะศรี ยงเจริญ, 2523 : 72)

2.6 นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับมาก มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองมาก มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก อาจเป็นเพราะการหล่อหลอมทางครอบครัว ตลอดจนสถาบันการศึกษา ทำให้นักศึกษามีจิตสำนึก ตลอดจนความรู้สึกรักใคร่ที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านการเลือกตั้ง ตลอดจนนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจต่อสิทธิและหน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับมาก มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับปานกลางและระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

นักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับปานกลางมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีความรู้น้อยอาจถูกชักจูงได้ง่าย ตลอดจนแม้ว่านักศึกษาจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกระดับก็ตาม แต่พฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น รณรงค์เกี่ยวกับการเมืองต่าง ๆ มีน้อย ซึ่งจะทำให้นักศึกษาขาดความรู้เกี่ยวกับการเมือง นอกจากนี้ศึกษายังขาดการสนทนาและอภิปรายทางการเมืองในสถาบันอีกด้วย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก แต่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารสถาบันควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา โดยสถาบันอาจกระตุ้นให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการการเมือง เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายนอกชั้นเรียน รวมทั้งเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถาบัน นอกจากนี้ผู้บริหารสถาบันควรส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่น และนักการเมืองระดับชาติได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษา โดยมีผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบดูแลอย่างใกล้ชิดจะส่งผลให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระหว่างสถาบันราชภัฏอื่น ๆ รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาประเภทอื่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคใต้
2. การวิจัยครั้งต่อไปอาจจะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ไกรวุธ จีระบุตร. ทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

จรัส สุวรรณเวลา. บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

เจริญ สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. ประวัติแนวความคิดทางสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.

ชลัช จงสืบพันธ์. การศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางบริบท และลักษณะทางจิตพิสัยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "การเมืองแบบทางการกับการเมืองแบบธรรมชาติ," ใน บริบททางการเมืองเศรษฐกิจ และสังคมของการศึกษาไทย. หน้า 6 - 7. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

ชูศักดิ์ เอกเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิสากกร แสนเสนห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2542 และวันที่ 25 เมษายน 2543.

ไชยพร ตันท์จิวนนท์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ในรูปเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และวรส พิธิชัย. อุปสรรคของระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

ทินพันธุ์ นาคะตะ. ศาสตร์และศิลป์การเมืองการบริหารไทย. กรุงเทพฯ : เอสแอนจี กราฟฟิค, 2538.

เทวินทร์ ตติยรัตน์. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองรูปเทศบาล : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองนครพนม. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.

ธีรวัชร์ ไธสถานนท์. บุคลิกภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง. วิทยานิพนธ์

ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.

นิตยา กิจกำแหง. ทัศนคติทางสังคมและการเมืองของผู้นำกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

รามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อัดสำเนา.

บุญยิธีร์ พานิชประไพ. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคธุรกิจไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี

พนักงานเครือข่ายในเขตเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, 2538. อัดสำเนา.

ประทีป รุ่งเรือง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองศึกษากรณีครูมัธยมศึกษา

สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

ประหยัด หงษ์ทองคำ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ปัญหาและแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพของ

การบริหารเทศบาลไทย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2529.

ปัทมา เวสารัชช์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชนบท.

กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

ปราโมทย์ สันตยากร. การศึกษาวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อ

นโยบายเกี่ยวกับนักศึกษา และการพัฒนาประชาธิปไตยของรัฐบาล พล.อ.เกรียงศักดิ์

ชมนันทน์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2523. อัดสำเนา.

ปวิณ ขำนิประศาสน์. ความสอดคล้องระหว่างหลักการประชาธิปไตยกับการประพฤติปฏิบัติ

ที่เป็นประชาธิปไตย : ศึกษากรณีนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

ปิยนุช เงินคล้าย และคนอื่น. รายงานการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษา

เปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท. มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, 2540.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2525.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. รัฐศาสตร์พัฒนาการและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์,

2524.

พระธรรมปิฎก. (ป.อ.ปยุตฺโต) “กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย,”

เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ซิลทวิน, 2541.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. แนวโน้มการพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักบริการวิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

มานะศรี ยงเจริญ. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี
คณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์
ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนารัฐธรรมนูญและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยอนุเคราะห์ไทย
การพิมพ์, 2526.

รัฐสภา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รัฐสภา, 2540.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2539.

ลิขิต อีรวะกิน. การเมืองการปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร
จำกัด, 2531.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก. ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี, 2520.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

สมาน พูแสง. การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
สถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน. ปริญาญ เนพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.

สอริฐ มากบุญ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิสากกร แสนเสน่ห์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โครงการจัดตั้ง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2542.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. “การมีส่วนร่วมทางการเมือง,” มติชน. 29 ธันวาคม 2538. หน้า 32.

_____. การเมืองแนวความคิดและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, 2539 ก.

สมบัติ อารังญวงศ์. ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539 ข.

สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2534.

สุรปรีชา ลาภบุญเรือง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนบท
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภออมลาลาย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.

สำเนา ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2530.

อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ศึกษากรณีนักศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สารนิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535. อัดสำเนา.

อัคนีวรุท ศรีสวัสดิ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสุขาภิบาล. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.

ศุภพงษ์ มณีภาค. การศึกษาบทบาททางการเมืองขององค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ปี 2530 - 2534. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2535. อัดสำเนา.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. "มือบมือถือ" ชนชั้นกลางและนักธุรกิจกับการพัฒนาประชาธิปไตย.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2536.

Conway, Margaret M. Political Participation in the United States.
Washington : Congressional Quarterly, Inc., 1986.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychology Testing. p. 161, 3rd ed., New York,
Harper and Row, 1970.

Edward, Aliens Louis. Technique of Attitude Scale Construction. New York :
Appleton Country Crafta, 1957.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th. ed.
Tokyo : McGraw - Hill, 1981.

Jones, Laurence F. Political Science : Research A Handbook of Scope and Methods.
Texas : Harper Collins College Publishers, 1996.

Kaase, Max and Kenneth Newton. Beliefs in Government. New York : Oxford
University Press, Inc., 1995.

Kavanagh, Dennis. Political Science and Political Behavior. London : George Allen &
Unwin (Publishers) Ltd., 1983.

Lipset, Seymour M. Political Man : The Social Base of Political. New York :
Doubleday Press, 1960.

Magstadt, Thomas M. and Peter M. Schotten. Understanding Politics. 2nd ed.
New York : St. Martin's Press, 1988.

McClosky, Herbert. "Political Participation," International Encyclopedia of the Science.
Vol. 12. 1968.

Milbrath, Lester W. "People and Government," Political Participation.
New York : University of Buffalo Press, 1971.

Milbrath, Lester W. and M.L. Goel. Political Participation : How and Why People Get
Involved in Politics. Chicago : Rand McNally, 1977.

Nie, Norman H. and Sidney Verba. "Political Participation," in The Handbook of
Political Science. Vol.4. Edited by Fred I. Greenstein and N.W. Polsby.
p. 2 - 3 Massachusetts : Addison Wesley, 1975

Ponton, Geoffrey and Peter Gill, Introduction to Politics. 2nd ed. New York :
Basil Black Well, Inc., 1988.

Robert, Geoffrey K. A Dictionary in Political Analysis. London : Longman, 1971.

Roskin, Michael and others. Political Science : An Introduction. 5th ed. Englewood
Cliffs, Hew Jersey : Prentice - Hall, 1994.

Verba, Sidney, Norman H. Nie and Jea-on Kim. Participation and Political Equality.
Cambridge : Cambridge University Press, 1978.

White. Why Community Pariticipation? A Discussion of the Arguments.
Community Participation : Current Issue and Lesson Learned.
Published by United Nations Children's Fund, 1982.

Yadav. Local Level Planning and Rural Development : Alternative Strategy. New Delhi :
Concept Publishing Company, 1980.

Young, Stephen B. "The Northeastern Thai Village a Non - Participation Democracy,"
Asian Survey, 8 : 873 - 886 ; November, 1968.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในด้านการไปลงคะแนนเลือกตั้ง การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การพูดคุยกันในทางการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เพื่อมุ่งนำผลที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายในการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองและปลูกจิตสำนึกในความรับผิดชอบของนักศึกษาต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศต่อไป ในการนี้จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำหรือข้อความที่ท่านเลือก และเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. รายได้ของครอบครัว/เดือน บาท

3. อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง

() ข้าราชการ

() เกษตรกรรม

() ธุรกิจ - การค้า

() รับจ้าง

() อื่น ๆ โปรดระบุ

4. คณะที่กำลังศึกษา

() คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

() คณะครุศาสตร์

() คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

() คณะวิทยาการจัดการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดให้หัวหน้าครอบครัวนักศึกษาตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โปรดเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษาหรือตรงกับความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวของนักศึกษามากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยหรือปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยหรือปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยหรือปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยหรือปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยหรือปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ความสนใจทางการเมืองของ หัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ท่าน (หัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา) มีความคิดเห็นหรือมีการเข้าร่วมกิจกรรม ต่อไปนี้ในลักษณะใด					
1	การเข้าร่วมฟังการบรรยายหรือการปราศรัยของ พรรคการเมือง/ผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
2	การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเกี่ยวกับการเมือง					
3	การเข้าร่วมประชุมกับชุมชน กลุ่มองค์กรทาง การเมือง พรรคการเมือง เจ้าหน้าที่/องค์กรของ รัฐเกี่ยวกับการเมือง					
4	การอาสาสมัครทำงานให้กับชุมชน กลุ่มองค์กร ทางการเมือง พรรคการเมือง เจ้าหน้าที่/องค์กร ของรัฐเกี่ยวกับการเมือง					
5	การเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครเป็น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร					

ข้อที่	ความสนใจทางการเมืองของ หัวหน้าครอบครัวของนักศึกษา	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6	การชักชวนเพื่อน คนรู้จัก บุคคลในครอบครัว ไปฟังการบรรยายหรือปราชัยของพรรค การเมือง/ผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
7	การชักชวนเพื่อน คนรู้จัก บุคคลในครอบครัว เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรทางการเมือง พรรคการเมือง เจ้าหน้าที่/องค์กรของรัฐ เกี่ยวกับการเมือง					
8	การพูดคุยกับเพื่อน คนรู้จัก บุคคลในครอบครัว เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมือง					
9	การติดตามอ่านข่าวการเมืองฟังรายการวิทยุ หรือชมโทรทัศน์เกี่ยวกับการอภิปรายหรือ การบรรยายทางการเมือง					
10	การไปลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาท้องถิ่น					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความด้านซ้ายมือ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ท่านคิดว่าถูกต้องมากที่สุด

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา	ใช่	ไม่ใช่
1	รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดบทบาทของประชาชนในการเลือกตั้งไว้ว่าบุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง		
2	ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งจะต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป		
3	องค์กรที่ควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือรัฐบาล		
4	จำนวนสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ทั้งหมดประเทศไทยมีจำนวน 200 คน		
5	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) (แบ่งเขต+บัญชีรายชื่อ) ทั้งหมดมีจำนวน 500 คน		
6	ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) สังกัดพรรคการเมือง และหาเสียงได้		
7	การดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มีกำหนดคราวละ 4 ปี		
8	ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คนพิการที่ทุพพลภาพ และเป็นใบ้ มีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นส.ส. ได้		
9	ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มีบทบัญญัติที่ระบุให้ชาย หญิง มีสิทธิเท่าเทียมกัน		
10	จังหวัดใดที่มีสมาชิกวุฒิสภาได้จำนวนเกินกว่า 1 คน ประชาชนในจังหวัดนั้น กาเครื่องหมายเลือกสมาชิกวุฒิสภา ได้เท่ากับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มี		
11	ผู้ไม่ไปทำหน้าที่เลือกตั้งต้องไปแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง		
12	ผู้ไม่ไปเลือกตั้งและไม่ไปแจ้งเหตุจะมีความผิดทางคดีอาญา		
13	คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นเจ้าพนักงานของรัฐที่ควบคุมและ ดำเนินการจัดการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก (การเลือกตั้งส.ว.) ภายใต้ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน		

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา	ใช่	ไม่ใช่
14	กฎหมายสูงสุดของประเทศไทยคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541		
15	สมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน		
16	ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถเข้าชื่อไม่น้อยกว่า 50,000 คน ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งของประเทศที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต		
17	ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้มีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่คือ นายกรัฐมนตรี		
18	ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย		
19	การรับรู้ข้อมูลในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ โดยไม่กระทบความมั่นคงของรัฐมิใช่สิทธิของประชาชนในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน		
20	ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยเข้าไปในหน่วยเลือกตั้งได้ทุกคน		

ตอนที่ 4 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความทางด้านซ้ายมือแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางด้านขวามือ
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย
3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจ
2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วย
1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการไปทำหน้าที่ ของตนเอง					
2	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย					
3	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการสร้างประโยชน์ ส่วนรวม					
4	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการเสียเวลา					
5	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการป้องกันการซื้อ สิทธิขายเสียง					
6	การรณรงค์มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน					
7	นักศึกษาควรศึกษาเรื่องการเลือกตั้งระบบ ใหม่และการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้ สิทธิของตน					
8	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งควรกระทำ อย่างสม่ำเสมอในการเลือกตั้งระบบใหม่					
9	การรณรงค์เกี่ยวกับการเมือง/การเลือกตั้ง อื่นๆ ทำให้เสียเวลาในการเรียน					

ข้อที่	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของนักศึกษา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็น	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นการ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง					
11	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นการ สร้างประโยชน์ส่วนรวม					
12	การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นการ ป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง					
13	การติดตามอ่าน และฟังข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมืองทำให้นักศึกษามีความเข้าใจ เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ของประเทศไทย					
14	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้ นักศึกษาอยากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
15	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้ นักศึกษาเข้าใจวิธีการเลือกตั้งระบบใหม่					
16	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้ นักศึกษาทราบจำนวนของ สส. ในเขตของตน					
17	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองทำให้ นักศึกษาไม่มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจ					
18	การพูดคุยกันทางการเมืองเป็นการสร้าง แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง					
19	การพูดคุยกันทางการเมือง ก่อให้เกิดความ คิดสร้างสรรค์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง					
20	การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้ทราบ ความเคลื่อนไหวของการเมืองในปัจจุบัน					
21	การพูดคุยกันทางการเมืองทำให้แตกแยก ความสามัคคีในกลุ่มเพื่อน					

ข้อที่	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของนักศึกษา	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
22	การพูดคุยกันในทางการเมืองทำให้นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น					
23	หากนักศึกษาจะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นักศึกษาคงใช้วิจารณญาณของตนเอง โดยปราศจากการชักจูง					
24	การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นพื้นฐาน ของการเลือกตั้งระบบใหม่					
25	การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นอุดมการณ์ ของนักประชาธิปไตย					
26	การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นการเข้าสู่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง					
27	การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ต้องกระทำ ตามกรอบครีวกำหนด					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือกทางขวามือ ที่ตรงกับ

การประพฤติดังกล่าวมากที่สุด โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

5 หมายถึง ทำเช่นนั้นเป็นประจำ (ประมาณ 90% หรือมากกว่าของสภาพการณ์)

4 หมายถึง ทำเช่นนั้นบ่อยมาก (ประมาณ 75% ของสภาพการณ์)

3 หมายถึง ทำเช่นนั้นบ่อย (ประมาณ 50% ของสภาพการณ์)

2 หมายถึง ทำเช่นนั้นบางครั้ง (ประมาณ 25% ของสภาพการณ์)

1 หมายถึง ไม่เคยทำเช่นนั้นเลย (ต่ำกว่า 10% ของสภาพการณ์)

ข้อที่	พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	เป็นประจำ	บ่อยมาก	บ่อย	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การนักศึกษาหรือสภานักศึกษาของสถาบัน					
2	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (สอ.บต.) สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (สอ.บจ.)					
3	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) สมาชิกวุฒิสภา (สว.)					
4	ท่านชักชวนหรือโน้มน้าวใจให้บุคคลอื่นไปลงคะแนนเลือกตั้ง					
5	ท่านแนะนำให้ผู้อื่นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มการเมืองใดกลุ่มการเมืองหนึ่ง					
6	ท่านช่วยโฆษณาหาเสียง เช่น ปิดโปสเตอร์ แจกนามบัตร เป็นต้น ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง					
7	ท่านให้ความร่วมมือกับทางราชการและองค์กรต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องการเมือง					

ข้อที่	พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมือง	เป็น ประจำ	บ่อย มาก	บ่อย	บาง ครั้ง	ไม่ เคยเลย
8	ท่านชักชวนให้บุคคลใกล้ชิดในครอบครัวหรือ เพื่อน ๆ ไปฟังการปราศรัยหาเสียงของ นักการเมือง					
9	ท่านติดตามอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือ พิมพ์ท้องถิ่น					
10	ท่านติดตามอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือ พิมพ์รายวันทั่วไป					
11	ท่านติดตามฟังรายการวิทยุท้องถิ่นเกี่ยวกับ การเมือง					
12	ท่านติดตามฟังรายการวิทยุรัฐสภา					
13	ท่านฟังวิทยุรายงานข่าวจากสถานีวิทยุกระจาย เสียงแห่งประเทศไทยสม่ำเสมอ					
14	ท่านติดตามดูโทรทัศน์รายการข่าวในประเทศ สม่ำเสมอ					
15	ท่านติดตามดูรายการโทรทัศน์ที่มีการเสนอ ข่าวภูมิภาคและข่าวท้องถิ่น					
16	ท่านชักชวนผู้อื่นสนทนาเรื่องราวทางการเมือง					
17	ท่านเข้าร่วมอภิปรายทางการเมืองตามสถานที่ ต่าง ๆ					
18	ท่านฟังคำปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง หรือพรรคการเมือง					
19	ท่านซักถามหรือสนทนาเรื่องการเมืองกับ อาจารย์หรือเพื่อน ๆ					
20	ท่านเข้าร่วมและสนับสนุนกลุ่มการเมืองหรือ พรรคการเมือง เช่น การเป็นสมาชิก เป็นต้น					

ข้อที่	พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทาง การเมือง	เป็น ประจำ	บ่อย มาก	บ่อย	บาง ครั้ง	ไม่ เคยเลย
21	ท่านเข้าร่วมฟังการประชุมทางการเมืองของ กลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมือง					
22	ท่านทำงานให้แก่กลุ่มการเมืองหรือพรรค การเมือง เช่นเป็นกรรมการ อนุกรรมการ เฉพาะกิจ					
23	ท่านเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคในสถาบัน เช่น เป็น สมาชิกหรือเป็นกรรมการ เป็นต้น					

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บันทึกด้วยเลขที่ มทว ๖๑๔๔. ๖๑๔๖

ที่..... ๑๐๐๗/..... วันที่..... กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

เรื่อง.....ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางนิสากร แสงแสงรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุธรรมรักษ์ และ ดร.อรอนงค์ โพธิ์สุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บันทึกวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ และอาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลฤดี เป็นผู้เชิญและตรวจแบบสอบถามความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชิญมาหา นางนิสากร แสงแสงรัตน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นางสาวจรรยาพร ดร.เสริมศักดิ์ วิสาคามภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5646

ที่.....ทม 1007/.....วันที่.....กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง.....ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....

เรียน คณะคณาจารย์

เนื่องด้วย นางนิสากร แสนแสนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ และ ดร.อรรณพ โพธิสุข เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำ วิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัย จงสืบทันธ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้ เชี่ยวชาญที่ นางนิสากร แสนแสนท์ จึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบ พระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นิสากร แสนเสน่ห์
 เกิดวันที่ 17 เมษายน 2498
 สถานที่เกิด จังหวัดนครนายก
 ที่อยู่ปัจจุบัน 182/225 หมู่บ้านภูเก็ตการเคหะ ถนนศรีวิชัย ต.มะขามเตี้ย อ.เมือง
 จ.สุราษฎร์ธานี 84000
 ตำแหน่งหน้าที่ ผู้อำนวยการสำนักกิจการนักศึกษา
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยตาปี ถนนศรีวิชัย ต.มะขามเตี้ย อ.เมือง
 จ.สุราษฎร์ธานี 84000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2518	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น วิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2524	ศษ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2543	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ
ของ
นิสกร แสนเสน่ห์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตัวแปรเพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดาหรือผู้ปกครอง คณะที่ศึกษา ความสนใจทางการเมืองของหัวหน้าครอบครัว และความรู้เกี่ยวกับการเมืองของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 998 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. โดยรวมนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน บิดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน กำลังศึกษาอยู่ในคณะแตกต่างกัน หัวหน้าครอบครัวมีความสนใจทางการเมืองแตกต่างกัน และมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองแตกต่างกัน มีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

POLITICAL ATTITUDES AND BEHAVIORS OF STUDENTS
AT RAJABHAT INSTITUTES SURATTHANI

AN ABSTRACT
BY
NISAGORN SANSANAY

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2000

The purposes of this research were to study political attitudes and behaviors of students in Rajabhat Institute Surattani and to compare political attitudes and behaviors of students with different gender, family income, father's level of education, faculty studying, interest in politics of family's key person, and political knowledge. The sample of the study consisted of 998 students in Rajabhat Institutes Surattani enrolled in the academic year 1999. The instrument used for data collecting data was a five - rating scale questionnaire of Likert style. Arithmetic mean, standard deviation, t-test, and one way ANOVA were utilized for data analysis. The findings were as follows :

1. Student' political attitudes in overall were at the high level while political behaviors of the students in overall were at the moderate level.
2. Male students did not differ from female students in political attitudes and behaviors. However, students with different in family income, father's level of education, faculty studying, interest in politics of family's key person, and political knowledge had statistically significant difference in political attitudes and behaviors at .05 level.